

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Referat af Europaudvalgets og Rådet for Europæisk Politik's konference om EU, Debat og Folkeoplysning i fremtiden

Hermed fremsendes til orientering referat af Europaudvalgets og Rådet for Europæisk Politik's konference om EU, debat og folkeoplysning i fremtiden, som blev afholdt onsdag den 20. juni 2001.

Med venlig hilsen

Camilla Hjerminde

KONFERENCE OM EU, DEBAT OG FOLKEOPLYSNING I FREMTIDEN

v/Europaudvalget og Rådet for Europæisk Politik.

Onsdag den 20. juni 2001 kl. 8.30-12.00

Landstingssalen, Christiansborg

Claus Larsen-Jensen (S) (formand for Europaudvalget):

Vi går i gang med konferencen, og det er med stor glæde jeg på vegne af Folketingets Europaudvalg skal byde alle indledere og deltagere velkommen til denne konference om EU-oplysning og debat i fremtiden.

Vi er utrolig glade for, at så mange med så kort varsel har haft lyst til at deltage, og vi ser frem til de ideer og bidrag, som I kan bidrage med.

Initiativet er egentlig en udløber af, at Europaudvalget havde et møde med Nævnet vedrørende EU-oplysning for et par måneder siden, hvor vi foreslog, at vi med en konference med bred deltagelse kunne få ny inspiration og nye synspunkter til at udvikle platformen for debatten om den europæiske udvikling.

Det kunne jo godt være, at vi, der er i Europaudvalget og de, der sidder i nævnet og bevilger penge til aktiviteter, i virkeligheden kunne have god gavn af at lytte lidt til de synspunkter, der er ude i det folkelige Danmark.

Konferencen ligger også helt i forlængelse af det indhold og den ånd, der ligger i Europaudvalgets beretning fra 10. maj i år, og som i øvrigt har tilslutning fra samtlige partier i Folketinget på tværs af de holdningsmæssige skillelinjer til EU-samarbejdet. Når jeg skal citere indledningsteksten herfra, så gør jeg det, fordi det siger lidt om, hvilken tilgang Folketingets Europaudvalg har til hele den her diskussion.

Jeg citerer nogle enkelte afsnit derfra:

»Formålet er at styrke den politiske og folkelige debat om dansk europapolitik nu og i fremtiden, så der i en løbende dialog med befolkningen kan skabes en stærkere folkelig forankring af Danmarks europapolitik. Udgangspunktet er at

styrke Folketingets, folketingsmedlemmernes, Europaudvalgets og fagudvalgenes rolle i europapolitiske spørgsmål i sammenhæng med den indenrigspolitiske og globale udvikling.

Det forudsætter en række forbedringer af den politiske behandling af europaspørgsmål i Folketinget, i Europaudvalget og i fagudvalgene og i samarbejdet med regeringen.

Det forudsætter en udvidelse og forbedring af EU-oplysningen og debatten og mulighederne for folkelig debat og inddragelse i EU-spørgsmål, herunder også gennem de tilskudsmuligheder, der bevilges til debataktiviteter om EU i det danske samfund, som administreres gennem Nævnet vedrørende EU-oplysning.

Det forudsætter, at Europaudvalgets udadvendte virksomhed øges gennem udvikling af et mere systematisk løbende samarbejde med bl.a. Regionsudvalget, repræsentanterne i de økonomiske og sociale udvalg samt de folkelige organisationer og med initiativer, der øger det udadvendte samarbejde og åbenheden i europapolitikken endnu mere.

Europa-Parlamentets rolle gør det også nødvendigt at få systematiseret relationerne til de danske europaparlamentarikere både på Europaudvalgs- og fagudvalgsniveau, så Folketinget kan sikres en øget indflydelse tidligere i processen, og så europaparlamentarikerne ligeledes kan få en stærkere relation til Folketinget i disse spørgsmål. Dette aktualiseres yderligere af den fulde gennemførelse af Amsterdamtraktaten og Nicetraktaten.

Komitéprocedurerne øger også behovet for at sikre den maksimale politiske indflydelse i disse sager. Det danske EU-formandskab i andet halvår 2002 giver også allerede nu anledning til overvejelser om Folketingets, og her ikke mindst Folketingets Europaudvalgs, rolle i forbindelse hermed.

Endelig giver post-Nice-beslutningen om, at der ved en EU-konference i 2004 skal drøftes indretningen af fremtidens EU, herunder bl.a. de nationale parlaments rolle, om der skal være en ny traktat, om charteret om grundlæggende rettigheder skal ind i traktaten osv., anledning til, at der ved tilrettelæggelsen af Folketingets europaarbejde skabes bedst muligt grundlag for, at alle partier, organisationer, bevægelser og befolkningen, uanset holdningen til EU eller enkel te EU-samarbejdsområder, kan deltage aktivt i processen på en ligeværdig måde«.

Det, vi slutter af med at skrive, er, at med beretningen giver Europaudvalget altså et samlet bud på, hvordan disse opgaver skal løftes fremover i en større helhed og sammenhæng og med øget åbenhed både i den politiske tilrettelæggelse og den folkelige inddragelse set fra vores side.

Det betyder i praksis, at vi - i det vi kan tilrettelægge fra Europaudvalgets side - øger offentligheden om papirer, sådan at alle andre i det her samfund i realiteten får de samme papirer som Europaudvalget, samtidig med at vi får det. Det betyder, at vi har intensiveret aktiviteten med offentlige høringer om grøn- og hvidbøger, som jo lægger sporene til det, der senere ender med direktiver osv.

Det betyder, at vi forbedrer på en række felter som EU-oplysning og netværksinformation, hvor vi både kan gå i dybden og i detaljer for dem, der er særsomt interesseret på enkeltområder, men også kan være med til at bidrage til at skabe en større grad af overblik, fordi mængden af information jo er gigantisk stor, og det kan være vanskeligt at få overblik, fordi det er så omfangsrigt.

Det betyder, at vi med start fra i år holder en stribe offentlige temahøringer. Vi har afholdt en om gennemsigtighed og aktindsigt. Den 10. september holder vi en offentlig høring om Fremtidens Europa, og senere i 2001, i november måned, en konference om arbejdsmarkedet, EU og Danmark, og det følges altså op efterfølgende med 2, 3 eller 4 temakonferencer i de kommende år.

Europapolitikken og debatten herom *skal* integreres i den politiske debat på alle niveauer i hele samfundet, for tingene hænger i stigende omfang sammen.

Der er altså gode anledninger til at diskutere, hvordan vi håndterer de her ting. Der sker utrolig meget i EU-samarbejdet. Lad mig bare nævne nogle stikord: udvidelsen, økonomisk samarbejde, beskæftigelse, social samhørighed, bæredygtighed, miljø og ressourcer, udenrigs- og sikkerhedspolitisk samarbejde, forsvarsdimensionen med kriseopgaver rækkende fra det humanitære, det civile, politiindsats, det militære, retlige og indre anligg ender inklusive asylforhold, EU's globale rolle, Kyoto-aftale, Global Deal, udviklingsbistand, handel, samarbejdsaftaler med andre lande, globale handelsaftaler i WTO osv.

Listen over det, der er i gang, er lang, og uanset om vi deltager fuldt, delvis eller slet ikke på en række områder, er der noget, som godt kunne give anledning til, at vi har en folkelig debat om, hvad det egentlig er, der foregår, for vi påvirkes jo under alle omstændigheder af de beslutninger, andre tager.

Beslutningen i Nice om at gennemføre en ny regeringskonference i 2004, hvor der samtidig er europaparlamentsvalg, og hvor alt også tyder på, at den første store udvidelse - formentlig med 10 lande ser det ud til nu - skal foregå, betyder, at der vil være voldsom fokus fra nu af og frem på de temaer, der blev nævnt i Nice: Skal vi have en ny, enklere, klarere traktat? Bliver det en grundtraktat? Skal det hedde forfatning? Hvad er konsekvensen, hvad er indholdet af det? Skal charteret ind i traktaten? Skal magt- og arbejdsdelingen mellem EU og medlemslandene afgrænses med et kompetencekatalog? Hvordan skal de nationale parlamenters rolle styrkes i hele processen?

Dette fører til endnu flere diskussioner om fremtidens Europa, som kræver en bred folkelig deltagelse af alle nuværende og kommende EU-lande. Det rejser også spørgsmålet om, hvad det egentlig er for et EU, hvad det er for et Europa, vi som danskere, ikke som én gruppe, men med de forskellige tilgange, vi har til diskussionerne her, sådan set kunne ønske os? Hvad er det, der er galt i konstruktionen? Hvad er det, der skal laves om? Eller hvad er det i det hele taget, vi vil?

Der er behov for, at vi i Danmark også diskuterer det, som de diskuterer i de andre lande. Vi har lidt en tilbøjelighed til, at når vi diskuterer EU, er vi altid bagud, fordi vi - bl.a. på grund af forbehold, men også andre ting - diskuterer noget, som de andre diskuterede for x antal år siden.

Det betyder ikke, at vi ikke skal diskutere det, fordi det er aktuelt her, men det betyder, at vi har en vis tidsforskydning engang imellem, og at der er nogle ting, der ikke kommer på dagsordenen. Jeg skal også erkende, at der måske også undervejs har været en vis håndskyhed over for, at der er temaer, som er fyord at tage op i den danske debat.

Jeg tror, det er ret væsentligt, at vi åbenhjertigt tør diskutere det, som de andre diskuterer, og derfor lægger vi også stor vægt på, at vi bl.a., når vi afholder høringen om Fremtidens Europa, så vidt muligt kan få folk fra udlandet til at bidrage med de synspunkter, de har, i stedet for at vi diskuterer, hvad vi tror, de andre mener og synes. Det kunne være givtigt i sig selv.

Diskussionen om globaliseringens konsekvenser for EU's rolle er vel også relevant om ikke andet på grund af WTO, af indre marked og fælles handelspolitik, og derfor er vi også nødsaget til at diskutere de temaer.

Så har vi i øvrigt en fantastisk god, meget konkret og praktisk grund til at diskutere og tage det her op, og det er, at Nævnet vedrørende EU-oplysnings bevilling, som er en 3-årig bevilling, altså løber ud 31.12.2001. Det vil sige, at vi skal afgøre med os selv, om vi mener, der skal være en ny eller ikke være en ny. Herefter skal vi også finde ud af, hvordan den skal indrettes, og hvor mange penge der skal bruges. Og hvad skal den bruges på?

Det har medført, at vi har en diskussion mellem nævnet og Europaudvalget, og det betyder i praksis, at vi faktisk i forbindelse med finansloven 2002 - altså den, vi skal vedtage her i efteråret - inden partierne går på rigtig sommerferie, skal have afklaret, om vi skal have en ny bevilling. Diskussionerne i Europaudvalget og med nævnet har indtil dato gået i retning af en ny 3-årig bevilling fra 2002-2005, altså ud over næste regering skonference. Det rummer jo sådan set meget godt i forhold til de temaer, der er oppe.

Så har man diskuteret bredde, og nævnet har - men det kan de jo selv komme ind på - bl.a. peget på, at det sådan set kunne være lidt interessant, hvis vi for en gangs skyld i debatten om Fremtidens Europa, uanset om man så mener ja eller nej eller tja eller måske, virkelig kravler op af sine skyttegrave og prøver at overveje, om der i det der ingenmandsland faktisk kunne udkrystalliseres en politisk debat, som kunne føre til, at man bevægede diskussionen. For det bliver jo trivielt både for befolkningen og vel også for deltagerne i debatten at fortsætte en diskussion, hvor det næsten er givet på forhånd, hvad konklusionen er, fordi man er låst fast i at have bestemte synspunkter til bestemte spørgsmål.

Opgaven er altså at få nogle bidrag i dag, som kan være med til at skabe nye forudsætninger og platforme, som også kan engagere det brede foreningsdanmark og befolkningen og også meget gerne medierne i at deltage i debatten om den europæiske udvikling.

Jeg vil godt sige, at den tilgang, som jeg tror er hele Europaudvalgets, også min egen, er, at når vi taler om det her, så taler vi ikke om ensidig envejskommunikation, propaganda, agitation, men om egentlig folkeoplysning i ordets oprindelige og værdifulde betydning, når vi tænker på dansk baggrund omkring folkeoplysning.

Det er i virkeligheden et forsøg på at få en dialog i gang, at få en politisk samtale i gang, hvor man kan være med til at rykke nogle synspunkter og være med til at politikudvikle og komme med nogle ideer, som betyder, at man ikke nødvendigvis, fordi man kommer med en idé, er komplet idiot, fordi man nu tilfældigvis tilhører enten ja- eller nejsiden. Det kunne faktisk godt være, at der i nogle krydsfelter kunne være mulighed for, at europadebatten rent faktisk godt kunne flytte sig, uden at nogle nødvendigvis skal opgive deres positioner og opleve det som en kapitulation. Og det gælder såvel ja- som nejsiden.

Det centrale spørgsmål er selvfølgelig: Hvordan skaber man en bred debat? Det er jo rart at få budskabet ud, men det skulle jo sådan set også gerne ind, og det bestemmer folk jo selv, om de vil. Når man kigger på de erfaringer, der er, må man jo konstatere, at i virkeligheden er der meget store befolkningsgrupper, som ikke deltager aktivt undtagen lige i sidste øjeblik, før man skal over og stemme.

Det tror jeg i virkeligheden ikke bare er et EU-problem. Jeg er dybt bekymret over den jeg kalder den demokratiske demobilisering, som i virkeligheden burde skride på en større indsats med folkeoplysning og folkelig debat i det her land. Men det efterlader da et problem, fordi det i stigende omfang er de veluddannede, som diskuterer og sætter sig ind i samfundsforhold og EU-forhold, hvorimod en stor gruppe af befolkningen i virkeligheden føler sig hægtet af.

Der er ingen nemme svar på det her. Jeg siger bare, at hvis den opgave skal løftes, og det har vi en interesse i alle sammen, uanset hvad man har af synspunkt, så må man finde ud af, hvad vi gør ved det.

Vi har valgt i dag at gøre det sådan, at vi har taget et par andre centrale aktører med udover Europaudvalget: Nævnet vedrørende EU-oplysning, som nu i dag kan stå frem med deres overvejelser og diskussioner, og vi har taget Rådet for Europæisk Politik med for at tage den vinkel, der har været her. Og så har vi valgt at tage en stribe indledere. Det ser selvfølgelig voldsomt ud, men vi har gerne villet have nogle, der ligesom kunne provokere og initiere debatten bedst muligt både fra organisationsside og fra medieside.

Hvis man kigger ud fra sådan en traditionel ja/nejkala, kan man måske godt sige, at nu er der nok ubalance. Jeg vil bare sige, at vores tilgang til det her har ikke været, om man mente ja eller nej eller noget andet, men at få nogle aktører på banen, der kan give nogle input set fra deres vinkel, og det er det, der er tilgangen.

Og for at I ikke skal blive fuldstændigt skræmt, så er tanken med, at mine kolleger fra Europaudvalget sidder heroppe, ikke, at vi skal holde alenlange politiske indlæg på skift. Vi skal i virkeligheden have rollen som dem, der lytter til de synspunkter, der kommer, og derfor er opstillingen, som den er på nuværende tidspunkt.

Vi skal lige have en overhead på.

Det, vi har prøvet sammen med vores folk i EU-oplysningen, var at se på de forskellige aktører, når vi taler folkeoplysning og debat i det her land. Inde i den store cirkel står der »behov«. Der kunne også have stået »befolkningen«. Vi har jo en stribe aktører på banen, og i virkeligheden må man vel sige, at den danske europadebat er stærkt fragmenteret.

Egentlig kunne man godt ønske sig, at vi fik en større synergieffekt ved, at flere gik sammen om at lave noget og i nogle lidt større, lange, seje træk i et forsøg på virkelig at få løftet debatten, at få lavet nogle arrangementer, for jeg har en fornemmelse af - det kan I jo be- eller afkræfte - at nu, hvor vi ikke har folkeafstemninger, så falder interessen voldsomt, og så er det Tordenskjold, der mødes med Tordensk jold igen, og det flytter ikke noget.

Nu sidder Lisbeth Knudsen her fra de elektroniske medier, og Ulla Østergaard fra Jyllands-Posten kommer også og skal sige noget, så jeg kan jo stikke lidt til pressen, for jeg bliver *lidt* irriteret. Sådan vil jeg sige det. Jeg ved ikke, hvordan mine kolleger har det. Jeg bliver *lidt* irriteret, når jeg oplever at se ledere og store artikler i pressen sige, at nu tør partierne ikke diskutere det, der er på dagsordenen i Europa.

Så prøver man samme eftermiddag at sige til dem: Prøv nu at høre, der er sgu en skidegod historie her. Så får man svaret: Ja, ved du hvad? Vi har altså lavet en anden prioritering i vores sekretariat. Og når man så sender kronikker og artikler osv. til aviserne, så siger de, at de har lavet en omprioritering med hensyn til det.

I virkeligheden illustrerer det meget godt det, der er situationen i det her land. Det gælder sådan set også mine kolleger på Christiansborg - jeg håber ikke, jeg generer nogen af dem - som siger: Nu har vi altså diskuteret EU nok, for nu har vi haft folkeafstemningskampagne. Nu er der altså kommunevalg. Nu er der altså folketingsvalg. Nu må vi altså koncentrere os om noget, folk interesserer sig for.

Det er vel i virkeligheden en skæv vinkel, for i en globaliseret verden kan man vel ikke nøjes med kun at diskutere lokalt, nationalt, europæisk eller globalt som adskilte verdener. Butikken hænger vel sammen på en eller anden måde og smitter af på hinanden, og derfor bliver vi også nødsaget til at prøve, om ikke vi i vores politiske kultur og diskussioner kunne gøre noget mere ud af de her dele.

Men endnu en gang: Velkommen til, og jeg håber, vi får en god konference.

Og så haster vi straks videre med Charlotte Fuglsang, som er næstformand i Rådet for Europæisk Politik.

Charlotte Fuglsang (Rådet for Europæisk Politik):

Tak for det. Jeg hedder som sagt Charlotte Fuglsang og er næstformand i Rådet for Europæisk Politik. Rådet for Europæisk Politik blev oprettet i 1993 i kølvandet på afstemningen om Edinburghaftalen. Det er sådan, at rådets formandskab repræsenterer alle fløje i den danske EU-debat. Vores formand, Sven Caspersen, som er rektor på Aalborg Universitetscenter, repræsenterer skeptikerne i debatten. Drude Dahlerup, som er den ene næstformand, repræsenterer modstanderne, og jeg selv repræsenterer tilhængerne i EU-debatten.

Det betyder også, at der aldrig har været nogen temaer i vores arbejde, som har været tabubelagte. Vi har sådan set beskæftiget os med alle vinkler, elementer, aspekter af EU-debatten. Vores formål og opgave er at være forum for debat og oprindelig også rådgivning i EU-spørgsmål og bredere europapolitiske spørgsmål.

Rådets medlemmer er egentlig i en vis udstrækning meget identiske med mange af de repræsentanter, der sidder her i dag. Vi har medlemmer fra Folketinget, fra de danske medlemmer af Europa-Parlamentet, og vi har en del organisationsrepræsentanter og også repræsentanter fra de politiske ungdomsorganisationer.

Det, der har været vigtigt for formandskabet i rådet, er, at den danske EU-debat ikke blot må blive en elitær debat mellem politikere og presse og eksperter. Som vi kan se, er der jo sådan set ret mange aktører i den danske EU-debat. Men spørgsmålet er selvfølgelig, om der er en reel dialog med befolkningen.

Dér mener vi sådan set ikke, at vi har fundet de vises sten i Rådet for Europæisk Politik, men vi gjorde det, at vi fra begyndelsen lagde meget vægt på, at vi ikke kun havde møder i København, at vi sådan set også i vores mødetilrettelæggelse sikrer, at der er møder i alle egne af landet. Det vil sige, at vi har forsøgt at sprede debatten ud til de forskellige regioner i Danmark.

Vi har også benyttet os af udenlandske oplægsholdere for at få nogle andre vinkler på EU-debatten end blot de danske. Det synes jeg sådan set har været meget berigende, for det giver nogle nuancer, som vi måske ikke altid selv er i stand til at se.

Det, der har været vanskeligt for rådet, synes jeg, har egentlig været at få pressen til at interessere sig for vores møder. Det kan selvfølgelig være, fordi de har været for kedelige, men jeg synes nu, at der har været rig lejlighed til at få foldet nogle ting ud og formidle nogle ting videre i medierne. Derfor håber jeg selvfølgelig også, at både Lisbeth Knudsen og Ulla Østergaard senere i dag vil give nogle bud på, hvordan de oplever pressens rolle som bidragydere til en folkelig debat om EU.

Størst bidrag til debatten har vi nok gjort med vores publikationer. Jeg har til i dag fået lavet en fuldstændig liste over de publikationer, som rådet har udgivet siden 1993, og det er faktisk blevet til en hel del.

Vi valgte f.eks. i rådet i 1998, da vi fandt ud af, at Folketingets partier ikke havde planer om at udsende en avis med deres synspunkter på Amsterdamtraktaten, at vi simpelt hen lavede denne avis, som blev husstandsomdelt i Danmark.

Og sidste år fik vi lavet to meget spændende udredninger om Danmarks tilslutning til euroen. Vi havde dels en bog, der belyste de økonomiske aspekter af Den Økonomiske og Monetære Union, og en antologi, der belyste de politiske aspekter af Danmarks tilslutning til euroen. Det skabte en meget god debat, og vi synes også, at vi med disse to bøger fik nogle nuancer ind i ØMU-debatten, som var meget vigtige.

Vi synes også, at vi i rådet er med til at holde liv i EU-debatten mellem afstemningerne. Vi holder jo møder en 4-5 gange om året, og vi har også i flere år haft den faste tradition, at vi forud for et EU-topmøde simpelt hen inviterer stats- og udenrigsministeren til et møde med rådet, hvor man drøfter de forskellige spørgsmål, der er på dagsordenen for topmøderne. På den måde har rådets medlemmer også forsøgt at give udtryk for deres synspunkter med hensyn til regeringens EU-politik.

Jeg vil ikke sige så meget mere nu. Jeg håber, der kommer nogle gode bidrag her i løbet af i dag. Det er sådan, at Rådet for Europæisk Politiks periode slutter her med udgangen af september, så der skal udpeges både et nyt formandskab og et nyt råd, og noget af det, vi selv har lagt op til i formandskabet, er - som jeg berørte tidligere - at vi får mulighed for at lave nogle flere udredninger om Danmarks deltagelse i EU-samarbejdet. Det blev vi i hvert fald overbevist om, at der var et meget stort behov for med vores ØMU-bøger sidste år.

Formanden:

Tak til Charlotte. Og vi går videre med Nævnet vedrørende EU-oplysning. Det er formanden Frederik Christensen.

Frederik Christensen (Nævnet vedrørende EU-oplysning):

Der har jo i en årrække været afsat midler på finansloven til EU-oplysning. 15 mio. kr. er det normale beløb, noget mere i folkeafstemningsår.

Folketingets partier og de tre bevægelser, Folkebevægelsen mod EU, JuniBevægelsen og Europabevægelsen har så fordelt den ene halvdel, og Nævnet vedrørende EU-oplysning har fået den anden halvdel til fordeling mellem ansøgere.

Vi har af og til i nævnet drøftet den måde at fordele pengene på og den nøgle, vi dermed har fået for 10 år siden i en bestemt politisk situation. Vi har også drøftet det med Europaudvalget, og man kunne jo tænke sig, at på et eller andet tidspunkt synes vi, at nu burde vi nok rokke lidt ved den nøgle. Det skulle jo nødigt gå, som det gik hin italienske kone, der via kunstig befrugtning havde fået et barn so m 65-årig, men nu ikke kunne huske, hvor hun havde lagt det.

Den nuværende bevilling er 3-årig, og det er vi meget tilfredse med i nævnet, fordi vi så kan støtte mere langsigtede projekter. Vi håber, at slig 3-års bevilling så kan skaffes og er glad for Claus Larsen-Jensens ord her og nu.

Nævnet består af fem personer. Det er Asger Baunsbak-Jensen, Ebba Strange, Leif Mikkelsen, Ebbe Kløvedal Reich og undertegnede. Alle er til stede i dag og er klar til at gå i krig, hvis det skal være.

Vi har ret forskellige indstillinger til EU, men vi er til gengæld enige i vores uddelingspolitik. Jeg mindes ikke en eneste gang i de mange år, hvor vi har haft en afstemning.

Vi har tre til fem ansøgningsrunder hvert år, der er 200-300 ansøgere ved hver runde, en del flere i afstemningsårene. Nævnets midler rækker til ca. 25 pct. af de ansøgte beløb, og hvis vi skal leve op til den folkelige forankring, som omtales i Nicetraktaten og også hos Folketingets Europaudvalg og i regeringens hvidbog, så kan beløbet synes utilstrækkeligt i de kommende år - for nu at få det sagt, før fi nansloven laves.

Vi har købt kontor og sekretariatshjælp hos Foreningen for Folkehøjskoler, og vores sekretariatsleder er Lotte la Cour.

I vores ansøgningsbunke er der en smuk variation af oplysningsaktiviteter: radio- og tv-programmer, skriftligt materiale af forskellig karakter, internetprojekter, møder og konferencer. Debatmøder er den største kategori, som også tilgodeses så vidt muligt. Vi siger af og til til hinanden, at vi foretrækker kødelig omgang, men vi har ikke noget imod jomfrufødsler.

Vi har mange drøftelser af de moderne kommunikationsmidlers effekt i folkeoplysningen. Især Internettet har vi det besværligt med. Vi diskuterer det hver gang, vi holder møde, og vi synes, det er svært at vurdere effekten af Internettet. Vi ved godt, at det er vigtigt og sådan, men vi diskuterer det i hvert fald stadig væk.

Til forskel fra de fleste andre EU-oplysningsinstitutioner har nævnet ikke nogen egentlig informationsforpligtelse. Den er søgt sikret gennem Folketingets EU-oplysning og gennem EU's egen informationsvirksomhed. Vi i nævnet skal give mulighed for den folkelige oplysning. Og det er som bekendt den oplysning, som foregår på menigmands egne betingelser, hvor man ude omkring i landet selv stiller spørgsmålene og selv bestemmer, hvem der skal besvare dem.

Man kan så sige, at den folkelige oplysning er bestræbelsen på at forbinde eksistensområderne med fjerne ansvarsområder, at - kunne man måske ligefrem sige - forbinde følelse med forstand. Og det er jo i forbindelse med EU nok særlig vanskeligt, fordi EU ikke er en færdigformet statisk værdi, men en verden under udvikling. Men uden den tilgang til sagen får man næppe folkelig opbakning.

Det er nævnets opgave at forholde sig opmærksomt til de ønsker, der kommer på bordet. Og vi er selvfølgelig meget opmærksomme på hver enkelt ansøgning, der ligger der. Men det betyder ikke, at vi kritikløst deler penge ud til dem, der kommer først. Vi tillader os f.eks. at prioritere særlige anliggender: den demokratiske udvikling i EU, østudvidelsen, forfatningsspørgsmålet, alt det, som vi kunne henføre til den mere visionære debat om Europas fremtid.

Vi føler i det hele taget, at der er god mening i at løfte debatten op til mere principielle og langsigtede sagsområder, og vi har den opfattelse, at det er en forudsætning for at komme ud af den ofte fastlåste ja/nejsituation, der erfaringsmæssigt ender i indenrigspolitiske detaljer. Specielt i det sidste år eller to er karakteren af EU-debatten i tiltagende grad at ligne med en ringdans, hvor rollerne på forhånd er tildelt og argumenterne til kedsomhed forudsigelige. Det er måske ikke tilfældigt, at vi skal til udlandet for at finde visioner om EU, der vækker opmærksomhed.

Den danske debat bærer formentlig også præg af, at de traditionelle oplysningsaktører stort set er gledet ud af den politiske debat. Det er jo karakteristisk, at lovgiverne i den nye folkeoplysningslov har følt sig nødsaget til at kræve, at mindst 10 pct. af aktiviteterne skal være almen oplysning, og i den nye lov om folkehøjskoler kræver, at mindst 50 pct. af aktiviteterne skal være almene, altså handle om de fælles a nliggender.

Nu er der spændende aktiviteter på vej fra den kant, bl.a. i forbindelse med det danske formandskab, men det er dog værd at notere, at EU-debatten i stigende grad er noget, der foregår mellem professionelle ja- og nejsigere. Det er en vanskelighed, for hovedfjenden er jo ikke jærne og nejerne, men derimod den tilsyneladende voksende skare, der vender ryggen til det fremmede og de mellemfolkelige fordringer, for ikke at sige demokratiet.

Derfor er det også foruroligende, at selve det at være i et nationalt valgår betyder, at danskernes internationale fordringer forties, fordi politikerne mister stemmer ved at fjerne synspunktet fra navlen.

Uanset hvad Claus Larsen-Jensen siger - og jeg er selvfølgelig glad ved, at Claus Larsen-Jensen har den holdning, som han har - så er jeg bange for, at det kommer til at gå sådan, at vi i det næste halve år ikke får ret megen politisk debat om Europa, fordi vi er i gang med det indenrigspolitiske, der som bekendt ikke har noget med udlandet at gøre.

Til Lisbeth Knudsen må jeg sige, at vi i nævnet er skuffede over vores landsdækkende statsstøttede tv. Man kunne tro, at disse medier kunne føle en særlig forpligtelse, især efter ØMU-afstemningen, hvor kløften mellem politikere og folk jo er meget synlig. Man kan se de store tv-stationers journalister dagligt piske rundt herinde på Christiansborg og ivrigt fiske efter enhver lille sladderagtig trivialitet. Men vi har ikke - så vidt jeg husker - ud over en enkelt syltekrukkesag om svindel i EU, fået en eneste seriøs rapport om de europæiske institutioners hverdag siden folkeafstemningen.

Det ville da få afgørende betydning for hele debatten i Danmark og for menigmands opfattelse af, hvad EU er for en størrelse på godt og ondt, hvis vore landsdækkende fjernsynskanaler bare en gang imellem bragte lidt af dagligdagen fra dette Europa. Bare vi kunne få så meget, som man bruger på den grønlandske vejrudsigt, ville det være en fordel. Det er ikke nok at lade en radiokanal tage sig af sagen. Danskerne ser først og fremmest fjernsyn.

Det understreger for os i nævnet interessen for det europæiske i vore store fjernsynsstationer, at nævnet får flere og flere ansøgninger om udarbejdelse af tv-film angående det europæiske projekt, hvor nævnet anmodes om at betale, fordi tv-stationerne ikke vil, men nok vil anbefale projektet. Hvad hjælper det, at man flytter til Ørestaden, når man af natur er provinsiel?

I alle årene har der været balance mellem ja- og nejgrupperne i ansøgerskaren. De fleste af ansøgningerne, vi får, er neutrale, men i den tredjedel eller hvor meget det nu er, har der været balance. Efter sidste folkeafstemning er jasiden næsten forsvundet. Og det har vi undret os noget over. Hvor er de nu henne? Er de virkelig så skuffede, at de i lammelse holder sig helt væk fra den sag? Det kunne man jo godt forestille sig.

Der er måske også noget om, som jeg har forstået det, at i hvert fald en del af jasigerne, som tilhører handelsverdenen, de folk, som arbejder ude i Europa og uden for vore grænser, efterhånden har fået den indstilling, at det slet ingenting betyder. Jeg ved ikke, om I lagde mærke til det, da vi havde den sidste afstemning med nej her, at til forskel fra tidligere var der ingen i erhvervslivet, der klynkede. Allerede dagen efter gik man videre, som om intet var hændt. Og jeg tror, det er rigtigt, som en erhvervsleder sagde til mig forleden: Det betyder ikke noget, vi kan da sagtens handle alligevel.

Så der er altså sket noget undervejs. Nu har jeg lagt mærke til, at A.P. Møller siger, at det ikke betyder så meget, Danmark skal nok klare sig uden for ØMU'en. Ja, A.P. Møller handler jo ikke med danske kroner, undtagen når han køber avis i kiosken. Ellers er det jo uden for Danmark, det er i dollar-området, han er, og derfor bevæger det jo ikke firmaet, om det bliver et ja eller et nej for så vidt.

Det betyder måske, at tyngdepunktet i europadebatten er flyttet. Interessen fanges nu ikke primært af økonomiske overvejelser og planer, men ved mere visionære forestillinger om det europæiske hus. Det er jo ikke tilfældigt, at Peter Kemp er en af de få, der har fået danskerne til at lytte her i, om man så må sige, nyere tid, fordi han går direkte ind i idédebatten, og han er også så fræk, at han foreslår en europæisk forfatning, som er det eneste værn for nationalstaten, siger han. Det er jo et argument.

I nævnet ønsker vi debatten den vej, akkurat som Claus Larsen-Jensen har indledt i dag, med langsigtede visionære perspektiver. Uden dem ingen væsentlig debat, ingen dialog, ingen folkelig forankring, og først og fremmest ingen offervilje over for de forhold, der foregår udenfor og lige nu: østudvidelsen.

Formanden:

Jeg har en anmodning fra Lisbeth Knudsen om forlænet taletid. O.k., sådan er det. Der må jo også gerne være lidt humor og kolorit på sagerne her.

Så tager vi fat på listen af - ja, undskyld jeg bruger udtrykket - aktører eller mulige aktører i forhold til det. Vi kunne have bedt jer alle sammen, der er her, men det kan man jo ikke. Man må vælge lidt ud, så man dækker nogle samfundsområder.

Det er først Christopher Arzrouni fra Dansk Industri.

Christopher Arzrouni (Dansk Industri):

Lad mig starte kritisk, og lad mig slutte positivt. Egentlig er der en temmelig stor risiko for, at folk krummer tæer, når man siger, at nu skal vi have en stor, bred, folkelig debat. Mig minder det sådan lidt om skoletiden, når man fik en eftersidning. »Min fine ven, du har ikke opført dig ordentligt, nu får du lidt ekstra tid til at tænke over tingene«. Den slags eftersidningspædagogik har vi ikke brug for i EU-debatten, og derfor skal vi være en lille smule varsomme med, hvordan vi griber den an.

Så kan man stille sig selv spørgsmålet: Jamen har folk da ikke behov for at forstå EU? Jo, det har folk da, men de har selvfølgelig også brug for at forstå det kommunale selvstyre og skolebestyrelsesarbejdet osv., og derfor forstår jeg til dels godt mediernes prioritering af stoffet.

Når man så taler om denne her folkelige debat om EU, er det lidt, som om man forudsætter, at folk ved ekstraordinært lidt om EU. I hvert fald at de ved meget mindre, end de ved om alt muligt andet, om det kommunale selvstyre eller om skolebestyrelser. Der må jeg gribe lidt i egen barm og sige, at DI selv har været med til at udbasunere den holdning. For et par måneder siden offentliggjorde vi en undersøgelse, der viste, at godt og vel en fjerdedel af danskerne mener, at de har et ringe eller overvejende ringe kendskab til EU. Det er selvfølgelig ærgerligt, men egentlig kunne man jo også vende tallene om og sige, at knap tre fjerdedele har et ganske godt kendskab til EU.

Så ved nærmere eftertanke er min påstand egentlig, at vi ikke står over for en ekstraordinær stor videnskløft. Vi står ikke med en elite på den ene side, der ved alt om EU, og en befolkning på den anden, der slet ikke ved noget. Faktisk har vi grund til optimisme.

En anden del af vores undersøgelse viste også, at danskerne faktisk udmærket er bevidst om, hvad det er, de har stemt om, og hvad konsekvenserne er. Nu repræsenterer jeg jo DI, så jeg vil gerne fremhæve den del af undersøgelsen, der viser, at danskerne udmærket godt ved, at forbeholdene koster indflydelse. Så danskernes manglende viden om EU er måske lidt af en myte. Og det er ikke unormalt at være usikker.

Kort sagt: Problemet er ikke, at borgerne ved for lidt om EU. Problemet er, at de bliver bedt om at tage stilling til mange flere detaljer, end man normalt beder dem tage stilling til. Og det kan de, for at sige det ligeud, ikke uden vejledning og uden eksperter. Her skal man ikke stikke hovedet i busken og gøre alting folkeligt i den forstand, at man skjuler sig bag en folkelig maske, og man lader være med at optræde i en ekspertrolle.

Politikerne har selvfølgelig deres del af ansvaret her, Dansk Industri har sin. Vi tror godt, at befolkningen vil lade sig vejlede, i hvert fald hvis det sker på en respektfuld måde. Og vi ved, at medarbejderne på virksomhederne har ganske stor tillid både til deres tillidsmand og til den enkelte virksomhedsleder. De mennesker, som de møder i deres dagligdag. Derfor er udgangspunktet for de aktiviteter, som Dansk Industri gennemfører, fortrinsvis at være til stede på virksomhederne og diskutere med folk der.

Selvfølgelig deltager vi også i den overordnede EU-debat. I de her lokaler var vi med til at holde en stor konference sammen med CO-industri for 2 måneder siden for at skubbe gang i debatten, men ellers mener vi, at man bedst griber tingene an ved at være til stede i folks dagligdag - hos medarbejderne på virksomhederne i den hverdag, de kender til, de mennesker, de arbejder med, de forhold, de kender. De ved, at deres virksomhed er afhængig af eksport. De ved, at virksomheden er afhængig af stabilitet på valutamarkedene, at der er standarder, der defineres af EU i fællesskab. Alle de kedelige ting, de udramatiske ting, og der kan man sige, at vi egentlig arbejder på at afdramatisere EU-debatten og i den forstand har vi et glimrende samarbejde med CO-industri.

Vi vil minde om de helt basale fordele ved EU. Tingene skal være konkrete. Man skal forstå anledningen til, at vi diskuterer, og derfor har vi også udgivet en masse informationsmateriale om EU til medarbejdere i virksomhederne, til ledere i virksomhederne. Vi overvejer da også, hvilke konkrete anledninger der kan være i fremtiden til at starte diskussionen, f.eks. når euroen bliver gangbar mønt om ikke så længe. Vi vil forsøge at pleje vores lille del af debatten, og vi mener egentlig, det er et godt udgangspunkt for, at andre kunne gøre det samme.

Formanden:

Tak for det. Så skal vi have suset fra højskoleverdenen. Det er Søren Bald fra Krogerup Højskole.

Søren Bald (højskoleforstander, Krogerup Højskole):

Lad jer ikke forskrække, selv om mine temaer strækker sig fra Sisufos, Danaidernes kar, Augiastalden til Grundtvig og Erik Scavenius.

Sisufos måtte uafledigt skubbe en stenblok op på et bjerg, hvorpå den rullede ned, og sådan blev han ved. De 49 Danaider måtte til straf for drabene på deres ægtemænd - sågar på bryllupsnatten - hælde vand i bundløse kar, og sådan blev de ved.

Herakles skulle som en af sine 12 opgaver for at blive udødelig rense Augias' stald, hvor der var 3.000 kreaturer, og hvor der ikke havde været muget i 30 år. Han førte to floder gennem stalden, som blev renset på én dag. Han var blevet lovet 300 okser, men han måtte dræbe Augias for at få dyrene.

Også i dag er der folk, der tror, at der findes mirakelmidler à la Herakles' to floder. Og så har historien med okserne ikke engang noget med EU's landbrugsordninger at gøre.

Der er noget fælles ved Sisufos, Danaidernes kar og Augiastalden, selv om den sidste blev renset. Det er projekter kendetegnet ved umulighed. På samme måde er det med drømmen om, at folkeoplysningen kan løse op for den folkelige tvivl, der har været herskende i Danmark siden 1972.

Argumenter, overtalelse, fatamorganaer, støtteordninger, trusler, fortællelser, konspirationsteorier og nye projekter, østudvidelsen. Uanset hvad der lokkes eller trues med, er der gået uoprettelig uenighed i det danske folk, der er delt midt over.

Derfor står dansk folkeoplysning med en umulig opgave, og derfor gælder det om at komme i gang hurtigst muligt. Opgaven er nemlig nøjagtig den samme, som ethvert folkestyret samfund står med hver eneste dag. Uenigheden er et grundvilkår, og der er ingen anden løsning end samtalen og de gensidige spørgsmål forud for de nødvendige beslutninger.

Grundtvig havde en drøm om, at folkeoplysningen skulle myndiggøre borgerne. Det var optakten til det folkestyrede Danmark. I dag står vi med en langt mere komplekst demokratibegreb, selv om mange taler om demokrati spundet ind i forestillingen om, at vi taler om det samme.

I virkeligheden er den overordnede demokratiske foranstaltning før alle andre at skabe et værn mod sammenbrud og barbari. Der findes ikke et serbisk gen eller et tolerant gen. Tolerance kan ikke lægges på lager, men må holdes i live hver dag. Vores fællesskab bliver aldrig så stærkt, at vi kan lægge os i hængekøjen og regne med, at nu er den demokratiske evighedsmaskine sat i gang. Vi er til stadighed på herrens mark, som ligger tæt ved afgrundens rand. Dæmonien står altid klar til at tage magten.

Hvad kan den ufuldkomne folkeoplysning så udrette i denne Bermudatrekant af Augias, Sisufos og Danaiderne? Folkeoplysningen kan netop ikke føre os frem til ét bestemt mål, men den kan sikre os, at vi holder os på anstændighedens vej og ikke ryger i afgrunden. Folkeoplysningen kan legitimere tvivl og tvinge til lydhørhed. Den kan skabe rum for den folkelige samtale.

Men desværre handler det jo ikke kun om det Grundtvig-demokratiske Danmark og de Frode Fredegode danskere, der som et andet Rasmus Klump-folk lever et uskyldigt puslingeliv på en øde ø uden globalisering og flygtninge, selv om nogle fra Morten Korch-holdet synes at anslå disse strenge.

Virkeligheden er et Danmark præget af en verden, der er i konstant forandring. Vi kan ikke som Storm P.-figuren sige, at vi ikke har nogen mening om verdenssituationen, for vi har fået en flue i øjet. Vi kan godt sige det, men det gør ikke verdenssituationen mindre påtrængende. Vi afskaffer ikke globaliseringen ved at lukke øjnene og brænde vores pas.

Og nu dukker Erik Scavenius op med sin vurdering af de fundamentale udenrigspolitiske vilkår for Danmark. Han skrev:

»I realiteten bestemmes Danmarks udenrigspolitik ved faktorer, på hvilke den danske regering og Rigsdag kun kan øve ringe indflydelse.« Disse faktorer er under forandring, men udsagnets realitetsværdi er uændret. Danmark er stadig en småstat. Vel er vi ligeberettigede deltagere i et større europæisk projekt, men det har jo også elementer af den orwellske ligestilling fra Kammerat Napoleon, hvor nogen var mere lige end andre.

Folkeoplysningen har en central opgave i at bringe skyklapfolkene fra både ja- og nejsiden sammen i en fælles samtale, hvor de kan se, at deres forskellige virkeligheder ikke er entydige.

Jafolkene må tage tyren ved hornene og erkende, at vi er meget, meget små, og derfor uanset stemmewægte og udenrigsministeriel behændighed må vide, at vi hører til i den lettere afdeling, uanset hvor mange borde vi sidder med ved.

Vi er en småstat, der - som tilhængerne med rette og i god scaveniusforstand siger - har ubetingede fordele af generelle internationale regler og anstændighed, også selv om vores egen indflydelse på disse regler er begrænsede.

Nejfolkene må tage tyren ved hornene og erkende, at deres hyppige tale om fordelene ved to-sidede land til land-aftaler er eventyrlig a la Münchhausen. EU er en realitet, og Danmarks muligheder for at påvirke det internationale system er meget små uanset vores placering.

Begge parter kunne have glæde af åbenhjertigt at fokusere på dilemmaet mellem på den ene side et EU-system baseret på stater, der stadig har megen nationalstatslogik bundet til deres selvforståelse, og på den anden side et skrigende behov for politisk legitimitet, hvis ikke mastodonten skal dø direktivdøden og dermed åbne op for nationalismens sluser.

Hvordan skaber vi i Danmark forståelse for disse dilemmaer og vores begrænsede indflydelse, og hvordan opfyldes i EU kravet om folkelig medleven og medindflydelse på et komplekst og uigennemskueligt system, der kan have svært ved at sikre den folkelige legitimitet, ikke mindst når der til afstandsproblemet lægges et sprogproblem?

Den franske politikforsker Alexis de Tocqueville sagde om mennesker, samfund og regler: »Mellem de regler, der styrer de menneskelige samfund er der én, som synes at være klarere og mere præcis end alle andre: Hvis mennesker vil forblive eller blive civiliserede, så må kunsten at vokse og slutte sig sammen vokse og forfines.« Den udtalelse holder stadig vand.

Det folkelige og udenrigspolitiske dilemma kan ikke fjernes, men folkeoplysningen kan bidrage til en større gensidig forståelse. Den kan nuancere debatten ved igen og igen at sætte korrigerende synsvinkler på problemstillingerne. Den kan levere svar, men dens vigtigste bidrag er nuancerne.

Folkeoplysningen kan ikke skaffe et sikkert grundlag for én bestemt løsning, for opgaven er uløselig som Danaïdernes kar og Sisyfosten, og der findes ingen snuptagsløsning a la de to floder.

Folkeoplysningen kan holde samfundsdebatten levende og forhindre de mange uantastede absolutter, der virker slørende på den politiske virkelighedsforståelse. Denne virkelighedssans må tage udgangspunkt i Danmarks aktuelle internationale placering, hvor vi igen og igen må ivre for skikkelige løsninger på de politiske problemer.

Fjenden er ikke de røde eller kapitalen. Fjenden hedder kaos.

Forfatteren Joseph Brodsky, der kendte kommunismens fængsler indefra, sagde, at demokratiets formål ikke er demokratiet selv, men demokratiets formål er oplysning.

Det er et smukt svar på, hvorfor vi har brug for folkeoplysningen. Den kan løfte debatten om vores internationale dilemmaer op på et niveau præget af større gensidig forståelse, mindre naivitet og måske tilmed accept af den internationale kompleksitet. Der er nemlig mere brug for lydhørhed end slagord.

Vi skal have de fluer ud af øjnene. Det kan god folkeoplysning bidrage til.

Formanden:

Tak for det. Så er det Ole Krarup fra Folkebevægelsen mod EU.

Ole Krarup (medlem af Europa-Parlamentet):

Tak for invitationen til at sige noget i 7 minutter. Jeg er jo en meget høflig mand, og jeg synes, høflighed er en god ting. Hvis man var mindre høflig, ville man måske kommentere valget af gæster og oplægsholdere her. Det gør man normalt ikke. Så kunne man sige, at når temaet for debatten er folkeligheden og den folkelige oplysning og den offentlige debat om EU eller måske snarere manglen på samme, så kunne man måske f&ari ng; den tanke, at netop repræsentanter for den folkelige modstand og skepsis over for EU-projektet ville være særlig relevante gæster. Ikke mindst her 9 måneder efter at man ved en demokratisk afstemning har fået manifesteret, at der altså er en meget stor modstand mod en meget væsentlig del af EU-projektet.

Jeg har antydnet denne tanke over for Europaudvalgets formand, men det er jo synd at sige, at tanken har båret frugt. Den er, som Hausgaard ville sige, faldet på klippegrund.

Mine 7 minutter er slet og ret de eneste i oplægget, der reflekterer den folkelige modstand. Mine fortræffelige medoplægsholdere, hvis kvalifikationer og diversitet jeg ikke sætter noget spørgsmålstejn ved, men tværtimod anerkender, repræsenterer alle sammen tilslutningen til EU-projektet.

Så kan man selvfølgelig sige, at det ikke er relevant, for det her er ikke en debat for eller imod, og som sagt repræsenterer vi en række synspunkter. Og det er jo ganske rigtigt, men det fælles afgørende i denne sammenhæng, hvor jeg altså tillader mig at gengive, hvad en uhøflig og utidig gæst ville sige, er jo, at jeg har 7 minutter, tilhængerne har 49, hvis jeg har regnet rigtigt.

Det er jo rigtigt, at det her ikke er en debat for eller imod, og der er jo ikke noget så irriterende og kedsommeligt som sådan nogle brokkerøve, der står og anker over de her ting, men når nu opgaven er, som vor statsminister så poetisk udtrykker det, at bygge bro, så må man jo formode, at han forestiller sig en bro over en kløft, og sin egen side af kløften må han formodes at kende. At kende den anden side af kløften m&arin g; bestå i at lytte og i bogstaveligste forstand i at sonde terrænet.

Jeg skal da ikke pukke på nogen særlig ret til at udlægge den folkelige modstand, bestemt ikke. Men alt andet lige har det vel formodningen for sig, at vi, der arbejder sammen med de folkelige modstandsbevægelser, har mindst lige så og måske mere kvalificerede forudsætninger for at udlægge det, der er grundlaget for modstanden.

Nå, men det har man altså ikke ønsket. Man har ikke gjort det, så med min akademiske baggrund stiller jeg så også et kritisk spørgsmål, for jeg ser det ikke som en opgave her at kommentere de glimrende institutioner, der hedder Rådet for Europæisk Politik, Folketingets EU-Oplysning, og Nævnet vedrørende EU-oplysning. De to første er jo Ivar Nørgaards opfindelse i forbindelse med det gamle Markedsudvalgs overvejelse ser efter Maastricht-nejet i 1992.

De er fortræffelige, men de rører jo ikke ved de grundlæggende problemer, for spørgsmålet er, om jeg ikke lige skulle fremføre i mine tidligere bemærkninger om, hvad der er dagsordenen. Vi er så flinke og artige og siger med himmelvendte øjne, at vi går ind for demokratisk debat. Gør vi det? Er det dialog, demokratisk debat og brobygning, der er på dagsordenen? Hvad er det, man tilstræber i regeringens hvidbog? I Europaudvalget s beretning fra 10. maj i år? I dette arrangement? Og i artikel 23 fra Nicetraktaten? Og hvad er det, man hører i den evige jammer fra EU's institutioner, om den manglende folkelige opbakning?

Som alle autokrater siger man, når folket er imod eller er apatisk, at så er det, fordi folket ikke forstår. Det siger alle autokrater. Hvis man har en anden holdning eller er ligeglad, så er det, fordi man ikke forstår. Men mit spørgsmål er altså: Hvad er dagsordenen? Er det information og åben debat? Eller er dette igangværende projekt - herunder denne høring - et forsøg på at skaffe den nødvendige demokratiske legitimitet? Afdøde Jefferson sagde jo så udmærket i fri dansk oversættelse: »Jeg kender ikke nogen mere sikker ankerplads for magten end folket«.

Lad os tænke over den. Det gælder ikke i dag. Det gælder ikke EU i dag. I dag kan EU-eliten sige højt: Folket tog fejl. Jeg tænker på den irske afstemning. Og det, der er interessant, er, at det kan siges, uden at der i og for sig er nogen problemer i det.

Hvis man tænker lidt tilbage, hvad en ældre person som jeg godt kan - der er nogle yngre, der ikke kan huske så langt tilbage - så rejste Uffe Ellemann-Jensen den 3. juni 1992 ud til sine EU-kolleger og sagde: I skal ikke tage jer af det danske nej. I skal bare gå videre med ratifikationsprocessen. Dengang var der lidt demokratisk kvababbelse, det er der ikke i dag.

I dag accepteres det, for i de mellemliggende år er der sket nogle ting. Folket repræsenterer ikke længere demokratiet. I dag har vi regler om demokratiovervågning i Traktaten. Folkene kan tage fejl og bliver derfor rettet med forskellige midler af EU's teknokrater. Man kan roligt sige, folket tog fejl, folket er ikke længere demokratisk.

Lad os overveje den problematik. Lad os overveje, om det egentlig er en ægte folkelig debat, man er ude på. Man kan jo sige, at da regeringen i marts sidste år udskrev ØMU-afstemningen, var der et komfortabelt flertal i Gallup. Jo mere der blev debatteret, jo mere markant blev modstanden. Som Mark Twain ville have sagt til Nyrup Rasmussen: The more you explain it, the more I don't understand it.

Lad mig så slutte med tre ligeledes provokerende påstande om EU-debatten: 1. Regeringens budskaber og udmeldinger er og har altid været utroværdige. Det gælder lige fra 1972 og frem til i dag. 1986-afstemningen, den stendøde union. Lad os se på det. Regeringens udmeldinger er manipulerende helt frem til i dag. I forbindelse med Amsterdamafstemningen satte man embedsmændene til at indgå i task forces med den opgave at sikre grundlaget for et dansk ja, og på tilsvarende måde manipulerede man i oplysningerne i forbindelse med ØMU-afstemningen. Jeg har været part og advokat i en retssag om dette emne, som statsministeren med stor dygtighed har fået forhalet i det uendelige.

Det andet punkt: Folketingsmedlemmers - bortset fra en snæver, eksklusiv kreds - indsigt i EU-systemet er rystende ringe. For det tredje: Pressens formidling og problematisering er proportionsforvridende og med få undtagelser lidet dybtgående.

De problemer, man diskuterer, er ikke nogle, der rækker ved noget. Og de virkelig afgørende spørgsmål i forbindelse med EU-projektet og den danske deltagelse stilles stort set aldrig. Det gælder problemet om udviklingen af den såkaldte FUSP, den militære dimension i Den Europæiske Union, og dens samspil med den europæiske våbenindustri, som er belyst i mange ret vanskeligt tilgængelige, men dog tilgængelige rapporter af bl.a. vores gamle danske ven, hr. Bangemann. Udviklingen af den europæiske våbenindustri og de storpolitiske, militærpolitiske, sikkerhedspolitiske konsekvenser af denne opbygning i sammenhæng med Schengensystemet og denne udelukkelsespolitik direkte sammenhæng med flygtningeproblematikken og EU's handelsrelationer i forhold til tredje verden, herunder ansøgerlandene. Hele udvidelsesproblematikken behandles på en særdeles overfladisk måde.

Jeg kunne blive ved med disse eksempler, men det afgørende er, at disse tre sammenhængende elementer: regeringens generelle utroværdighed, folketingsmedlemmers - bortset fra den eksklusive elites - rystende ringe indsigt i disse anliggender og pressens provinsielle proportionsforvridende og lidet kvalificerede behandling er de afgørende parametre, når vi skal diskutere spørgsmålet om offentlig debat og demokratisk underskud.

Tak for ordet.

Formanden:

Tak for det. Den næste er John Steen Johansen fra AOF, som skal tale om folkeoplysningsforbundene og deres rolle.

John Steen Johansen (international konsulent, AOF):

Nu er der sagt så meget og så smukt om folkeoplysning og citeret så mange gange, at jeg vil prøve at se, om jeg kan komme igennem mine 5-7 minutter uden hverken at citere nogen eller sige folkeoplysning mere end fire eller fem gange. Det må være på sin plads nu.

Men jeg vil gerne henvise til det meget ambitiøse papir og sige, at det synes jeg er glimrende. Det er godt at have nogle store ambitioner. Og så vil jeg fortælle to historier, som jeg synes er lærestykker og burde være lærestykker for os alle sammen uden særskilt at skyde på hverken de elektroniske eller de skrevne medier eller andre. Jeg mener, vi alle sammen har aktier i, at sagerne er gået eller går, som de går.

Begge historier synes jeg er utrolig centrale lærestykker, når vi diskuterer folkelig forankring og aktivt medborgerskab. Den ene historie udspiller sig herhjemme og er som sådan et rent nationalt anliggende. Det er den store magt- og demokratiudredning, som foregår på Aarhus Universitet på tredje år, så vidt jeg husker, glimrende, spændende, og der bliver produceret både tv-udsendelser og hyldemeter af bøger, men man kan nok tale om, at der i hvert fald mangler en folkelig forankring.

Der mangler en folkelig debat, vi mangler den dimension, som man kunne forestille sig, hvis man skulle have en folkelig involvering. For jeg tror ikke, det er lysten, der mangler, og vi kan også høre, at det heller ikke er pengene, der mangler. Det er måske i virkeligheden den vej fra, at man kommer med sine udsagn, og man involverer sig, og til man ser, at man kan gøre sig gældende. Der tror jeg, at det store centrale motivationsomdrejningspunkt i virkeligheden ligger.

Der bliver ikke lavet lokale eller regionale magt- og demokratianalyser. Der bliver ikke lavet en analyse som, hvad er nu det? Hvem er det, der ejer benzintanken og grundene ned til åen osv., og hvordan kan jeg så i øvrigt gøre mig gældende her? Det var jo sådan noget, der kunne være spændende at lave måske frem til en eller anden skæringsdato i november måned ikke bare i år, men sådan set løbende og hvert fjerde & aring;r.

Der foregår altså en stor og ambitiøs magt- og demokratiudredning, som egentlig også har sat på dagsordenen, at der skulle være en folkelig forankring og et aktivt medborgerskab. Og jeg synes, de to ting er meget langt fra hinanden. Det burde vi lære af.

Det andet eksempel - den anden historie - jeg gerne vil fortælle, er, at Europa-Kommissionen i slutningen af oktober udsendte et memorandum om livslang læring. Det lyder som en straf. Det er det altså ikke. Det var faktisk igen et meget ambitiøst papir, som forelå ganske hurtigt i en dansk oversættelse. »Livslang uddannelse« stod der til nogle af aktørernes store undren, da det kom. Det var tilsyneladende røget igennem en maskinoversættelse i E U og måske igennem nogle, der ikke havde fulgt helt med i de pædagogiske debatter.

Det papir blev så præsenteret, og papiret, hvis I kender det, er virkelig ambitiøst og måske en af de vigtigste uddannelsespolitiske debatter, der foregår. Ambitionen er at involvere alle Europas borgere. Man kan læse det enten med folkeoplysnings øjne i to ekstreme udlægninger, nemlig at papiret er udtryk for markedets totale sejr. Det er baseret på det centrale begreb »employability« - beskæftigelsesegnethed med et godt dansk ord - og de aktive medborgerskab. Altså: Læring, uddannelse som et centralt begreb og forudsætningen for involvering og for aktivt medborgerskab.

Papiret har også gigantiske sociale ambitioner. Man taler om involvering og inklusion, participation og inklusion, altså ikke marginalisering af forskellige grupper, men tværtimod det involverende samfund.

Forløbet gik nogenlunde over stok og sten, og der var selvfølgelig mange, der protesterede over denne her oversættelse. Man kunne ikke diskutere noget så centralt, som i øvrigt var lagt ud efter noget nyt, nemlig den såkaldte åbne koordinationsmetode. Den metode blev godt nok i en halvsides artikel i Berlingskes tillæg »Weekend« i februar i en sådan Jesus genkomst-overskrift udråbt til »Åben koordinationsmetode, manglende strategi, de har gjort det igen«.

Jeg tror ikke, de havde ulejlighet sig med at læse fodnoterne i det her memorandum, for der var faktisk beskrevet en rimelig præcis metode, som også respekterede, at man selvfølgelig ikke kunne koordinere alle de her landes uddannelsessystemer, men der var lagt op til, at man diskuterede det centrale papir nationalt og så satte man en europæisk diskussionsproces i gang.

Har vi været særlig aktive i den? Det har vi egentlig ikke. Jeg tror, der har været holdt én central høring den 22. maj, 6 dage før det danske svar eller den nationale høringsproces skulle være afsluttet.

Nu foregår der så en national sammenfatning eller sammenskrivning, og papiret vil havne i Bruxelles, og vi vil så få en udlægning og en samling med benchmarking og alle de her fine udtryk engang i efteråret; men det er jo ikke et udtryk for, at processen er slut.

For at vende tilbage til den danske udmelding, så sagde man faktisk: Vi har gjort vores hjemmearbejde, vi har lavet en voksen- og efteruddannelsesreform, vi behøver ikke gå ind i det her; det er de andre, der skal gøre deres hjemmearbejde.

Dels har man fejloversat papiret, og dels har man ikke taget ambitionerne alvorligt og set, at det her er et oplæg til en langt, langt bredere debat.

Jeg mener, at de to historier er to klare eksempler på, at der foreligger nogle oplagte muligheder, som vi ikke griber, og det er efter min opfattelse bestemt ikke pengene, der mangler. Det er den der klare fornemmelse af, at når man involverer sig i sådan en proces, så har man også en form for indflydelse. Man bliver klogere, man bliver klogere sammen med andre. Det er jo altid sjovere end at sidde alene og læse et eller andet stykke papir. Og det er vel også; det, vi er samlet for her i dag.

Hvad kunne man gøre? Den store proces med livslang læring-memorandumet er bestemt ikke færdig. Den løber stadig, og det var jo noget, som vi fortsat kunne blande os i. Jeg tror, at mange her i salen ville have aktier i både den skrevne og den elektroniske presse. Det er sjældent, man har set et så ambitiøst oplæg fra EU i den grad passere dagspressen uden at afføde særlig mange overskrifter.

Folkeoplysningen - det var vist anden eller tredje gang, jeg nævnte det, og det betyder, at vi nærmer os afslutningen - folkeoplysning har så en særlig rolle, og den har Søren Bald så poetisk beskrevet, så jeg vil være meget konkret og sige: Jamen der er jo - som det allerede er nævnt tidligere, det var vist Frederik Christensen, der var inde på det - i den nye folkeoplysningslov afsat de såkaldte debatmidler: 10 pct.-puljen. Det vil sige, at vi kan understrege, at det ikke er penge, der mangler.

Der er afsat i størrelsesordenen 250 mio. kr. om året i de kommunale rammebeløb til folkeoplysning, og 10 pct. af det giver jo i omegnen af 25 mio. kr. til at diskutere ting, som relaterer til fællesskabet. Det eneste, det stort set ikke må være, er missionerende og agiterende, men det mener jeg godt, vi kan undgå.

Så min pointe med de to historier er, at vi skal gribe i egen barm og omegn og virkelig tænke os om her, for der er to centrale lærestykker, hvor vi faktisk som aktører i organisationer og politiske partier og meget andet har været med til at lægge op til en folkelig debat, aktivt medborgerskab og folkelig forankring. Og så har vi dybest set ladet debatten sejle af sted.

Der er to muligheder, hvor vi skal tage det meget alvorligt og gå ud og involvere folk.

Formanden:

Tak for det, og så er det Erik Boel fra Europabevægelsen.

Erik Boel (Europabevægelsen):

Tak for indbydelsen til at være med her i dag. Det er jo et overordentlig relevant tema, der er sat på dagsordenen: Spørgsmålet om EU og folkelighed.

I lyset af de udfordringer, vi står over for i Europa, både når det gælder udvidelsen af EU, når det gælder den såkaldte »Dagsorden 2004«, om hvordan vi får et mere effektivt og et mere demokratisk europæisk samarbejde, og så set fra Europabevægelsens synspunkt naturligvis også, hvordan vi sikrer Danmark en mere aktiv og konstruktiv deltagelse i det europæiske samarbejde, der er der i allerhøjeste grad brug for oplysning.

Og jeg vil gerne allerede til en start sige, at den debat må ikke skygge for og træder ikke i stedet for debatten om de svære spørgsmål i EU, f.eks. om de institutionelle anliggender, og hvordan vi gerne ser Unionens fremtid organiseret.

Man kan vel sige til en start, at hvis vi vurderer, hvordan den danske befolkning er orienteret om europæiske anliggender, så er det et generelt indtryk, og Christopher Arzrouni var også inde på det, at vi er rimelig velorienteret sammenlignet med andre befolkninger. Det hænger vel sammen med, at vi har ganske mange folkeafstemninger, hvor vi igen og igen tager debatten.

Med den baggrundsviden bliver man rystet, synes jeg, når man ser den seneste undersøgelse af det, der hedder euro-barometeret. Der har man spurgt danskerne på en række konkrete anliggender, hvor meget de egentlig ved om EU. »Hvad er den vigtigste institution i EU-samarbejdet?«, bliver danskerne spurgt, og de fleste svarer, at det er Europa-Parlamentet, og det uagtet at det jo er i Rådet, at nationalstaterne først og fremmest præger samarbejdet, ligesom Kommissionen og Domstolen er tunge spillere.

Et andet eksempel. Danskerne bliver spurgt: »Hvad går pengene egentlig til i EU-samarbejdet?« Der svarer 43 pct., at pengene altovervejende går til løn, bureaukrati, bygninger osv. Det er kun 5 pct. af midlerne, der går til de områder.

Altså min konklusion vil være, at der i allerhøjeste grad er behov for at styrke den folkelige oplysningsindsats, når det gælder EU. Lad mig give et par konkrete bud.

Jeg synes, der i højeste grad er grund til nærmere at vurdere undervisningen i skolerne, altså pensumet i skolerne, og jeg tænker også helt ned til i folkeskolen. Afspejler undervisningen i dag, at vi lever i en mere globaliseret verden?

Den undervisning, vore børn udsættes for, afspejler den, at det miljø, de skal vokse op i, er afhængig af regnskoven, der bliver fældet, CO2-udslip andre steder på kloden?

Afspejler undervisningen, at den sikkerhed, som vore børn forhåbentlig vil skulle leve i, er afhængig af, om etniske og nationale konflikter i Øst- og Centraleuropa får lov til at udvikle sig?

Afspejler undervisningen også, at jobmulighederne for de unge, når de skal ud på arbejdsmarkedet på et tidspunkt, i allerhøjeste grad vil være afhængig af, om vi har formået i Europa at etablere et fornuftigt samarbejde omkring økonomi, vækst og beskæftigelse?

Afspejler undervisningen og pensum, at EU er omdrejningspunktet i dansk udenrigspolitik og i vidt omfang også er det, når det gælder dansk indenrigspolitik?

Jeg er højst usikker på, om det er tilfældet. Jeg føler, at der er behov for, at vi får undersøgt det her nærmere, både når det gælder befolkningens viden, og også hvordan det ser ud i undervisningssystemet. Hvordan er situationen her i Danmark?

Efter min opfattelse er der grund til at styrke indsatsen her, også styrke efteruddannelsen af lærerne, udvekslingsbesøg. Studieophold i udlandet bør allerede på et tidligt tidspunkt være et permanent element i undervisningen.

Og undervisning i fremmedsprog og på fremmedsprog bør være helt naturligt, så vi i højere grad får en generation, der vokser op, og som også reelt er tosproget.

Det var det ene punkt, jeg ville nævne. Det andet går på pressens rolle. Der er det mit generelle indtryk i de år, jeg har fulgt pressens dækning af europæiske anliggender, at den både kvantitativt og kvalitativt er blevet bedre. Men jeg synes stadig væk, det halter. Det er stadig væk sådan, at det er det skandaleprægede, der i høj grad præger overskrifterne.

Jeg havde den lidt blandede fornøjelse, kan man sige, at være med i Göteborg her på topmødet, og har deltaget i ganske mange europæiske topmøder gennem årene. Og det er klart: Det er naturligt nok, at pressen fokuserer på de bølleoptyger, der fandt sted i Göteborg, men der var faktisk ved siden af topmødet en lang række meget spændende ngo-aktiviteter.

Der er ikke noget formandskab, der i den grad har sat gang i ngo-aktiviteter som det svenske formandskab. Aktiviteter, vi i høj grad kunne lære af. Vi skal jo have formandskabet her om kun godt et år.

Der var spændende debatter om menneskerettigheder, Falun Gong var til stede. Der var debat om miljøet, Kyoto-aftalen. Vi havde nogle sjove diskussioner om føderalisme. Der var et hold norske føderalister, der var taget dertil for at overbevise os andre om føderalismens velsignelser. Det var skægt, det var underholdende. Der var højt til loftet.

Der var også en direkte transmitteret debat mellem de unge mennesker og Javier Solana, Joschka Fischer og andre af deltagerne i selve topmødet. Det blev transmitteret via storskærm. Der foregik en masse aktiviteter, som ikke blev dækket i pressen. Det synes jeg er ærgerligt.

Lad mig nævne nogle andre historier, som overses i pressen, og der vil jeg sige: Det er jo ikke kun pressen, vi skal skyde på. Det er os alle sammen. Det er også os, der er til stede her i dag, hvor vi har et ansvar. Det er alle aktiverne, der skal stærkere på banen.

Lad mig nævne nogle områder, der efter min opfattelse er underbelyst, når vi taler om EU og folkeoplysning: Når det gælder landbrugspolitik og strukturfonde, som beslaglægger henvend to tredjedele af budgettet, så er der alt for lidt kritisk fokus på de politikområder. Det er ved at blive bedre, men der er i høj grad behov for det - også i lyset af udvidelsen af EU.

Jeg vil også pege på, at der vel er behov for, at pressen i højere grad bliver konkret i sin dækning af EU-historierne. For at tage et eksempel hvorfor så ikke dække, hvad EU har betydet for de medlemslande, der kom ind i samarbejdet i 1980'erne?

Hvorfor ikke f.eks. besøge en portugisisk landsby? Tilbringe en uges tid der - det kunne måske også være behageligt for journalisterne - og se på: Hvad har EU-medlemskabet betydet for kvindens stilling? Hvad har det betydet for forsyningen med rent drikkevand? Hvad har EU-medlemskabet betydet konkret, når det gælder lønmodtagernes rettigheder? Det synes jeg var en vinkel, der måske kunne være med til at skabe større forståelse for betydningen af det europæiske samarbejde.

Så er der det, man kunne kalde »den forbudte debat«, altså alle de spørgsmål, der ikke bliver taget op i diskussionen eller i hvert fald ikke fyldestgørende.

Forsvarsdimensionen - Ole Krarup var inde på noget af det - vi har jo aldrig rigtig fået taget diskussionen om en europæisk forsvarsdimension. Der ligger et godt oplæg, synes jeg, med hvidbogen, men der er i høj grad behov for at tage den diskussion også, så vi, som Claus Larsen-Jensen var inde på, kommer i samme tidszone som de andre lande ude i Europa.

Der er også hele debatten om det sociale samarbejde i Europa. Skattespørgsmål. Her er der behov for, at vi går ind i et tættere samarbejde. Det bliver fortiet, eller betydningen af det her samarbejde bliver reduceret i den danske debat.

Endelig vil jeg nævne - jeg tror ikke, der er nogen, der har været inde på det endnu - hele spørgsmålet om føderalisme. Det er jo et tema, der bliver misforstået i den danske debat. Det bliver gang på gang af både tilhængere og modstandere affærdiget med, at det her, det er Europas Forenede Stater, at det er vejen til en europæisk superstat, at det er vejen til et mere centraliseret samarbejde.

Jeg ved ikke, om det er bevidst eller ubevidst, at man misforstår det, men i hvert fald er ambitionen hos de tilhængere, der er ude i Europa, af tankerne om et mere føderalt Europa, tværtimod at etablere et samarbejde, som er mere decentralt. Et samarbejde, som er tættere på borgerne.

Der er i allerhøjeste grad behov for, at både pressen og vi andre - aktørerne der tager del i debatten og forhåbentlig også befolkningen i bredere forstand - sætter det her spørgsmål på dagsordenen.

Endelig vil jeg pege på, at jeg også synes, der er behov for, at vi får nedbrudt de fordomme, vi har om »de andre« i Danmark. Dybest set føler vi os jo ikke hjemme i Europa, dybest set tror jeg, at mange i Danmark helst ville ignorere Europa, når jeg ser bort fra de økonomiske fordele, der selvfølgelig ligger i samarbejdet.

Hvis vi sammenligner f.eks. kvinders livskvalitet rundt om i Europa, er det ikke altid, vi kommer ind på en førsteplads. Sygehusstandarder og behandlingen på sygehusene, det er ikke altid, Danmark ligger i top. Ældreforsorg kunne være et andet eksempel.

Ser man på gennemsnitsalderen som et af målene for livskvalitet, ligger vi heller ikke i top. Vi har i allerhøjeste grad behov for at lære af de andre og lade os inspirere af de andre.

Det er nok noget, der måske instinktivt ligger mange os lidt fjernt, men jeg synes, der i højeste grad er behov for at få sat den dagsorden. Den kunne også være med til at berede vejen for en bredere forståelse af, at vi har behov for, og vi har interesse i at være med i samarbejdet i Europa.

Lad mig slutte med at sige - det er vel overflødigt at sige det - men jeg vil meget gerne understrege det her, at Europabevægelsen selvfølgelig er klar til at spille en nøglerolle i den debat, der ligger forude. Vi vil gerne som bevægelse diskutere ideer, principper, visioner for dansk europapolitik, og her tror jeg i virkeligheden, at der er lighedspunkter mellem jabevægelserne og nejbevægelserne.

Jabevægelserne - og nejbevægelserne - har jo formålet

at engagere mange mennesker, der er optaget af Europa. Vi er klar til at sætte Europa på dagsordenen uden skelen til snævre indenrigspolitiske interesser, og også selv om der ikke ligger en folkeafstemning lige om hjørnet.

Formanden:

Tak for det. Så er det Søren Winther Lundby, som er fra Nyt Europa.

Søren Winther Lundby (Nyt Europa):

Tak for invitationen. Baggrunden for dagens konference er naturligvis, at debatten om EU ikke er, hvad den burde være. Noget går galt, og noget er gået galt i meget lang tid. Det er i sig selv et problem, men er især et problem i lyset af de udfordringer, vi står over for i Europa. EU vil blive ændret markant i de kommende år. Debatten er gået i gang, men vel at mærke ude i Europa.

Der er med andre ord en risiko for, at det sker igen. Pludselig dumper en ny traktat ned fra himlen, og først da går debatten i gang. Erfaringerne med denne fremgangsmåde er ikke gode, og det kommer selvfølgelig ikke til at gå bedre, fordi vi prøver igen. Tværtimod.

Sagen er jo den, at den næste traktat formentlig kommer i 2005 og denne gang i form af en europæisk forfatning. Hvis der bliver tale om en europæisk forfatning, og hvis teksten igen bliver skrevet bag lukkede døre uden forudgående debat, er der ingen tvivl om resultatet. Det går galt for Europa.

Målsætningen må derfor være, at vi i Danmark og i Europa som helhed får en bred, grundig og længerevarende debat forud for regeringskonferencen i 2004 og forud for den europæiske forfatning i 2005.

Tilbage er så det vanskelige spørgsmål om midlerne. Hvordan skal vi sikre den nødvendige debat? Her er det, at blikket normalt rettes mod de nationale politikere. Det er en fejl. Det er nødvendigt at få nye aktører på banen, og her bliver vi nødt til at være lidt konkrete. I perioden frem til 2006 er det derfor helt afgørende, at Nævnet vedrørende EU-oplysning tildeles en markant større bevilling samtidig med, at proceduren for tildeling af støtte ændres.

Lad mig fremhæve tre hovedpunkter: Der bør tildeles basisstøtte til de organisationer, som arbejder med EU. Der bør være mulighed for støtte til specifikke projekter ud over basisstøtten, og der bør lægges betydelig større vægt på store sammenhængende projekter.

Heri ligger selvfølgelig en styrkelse af de aktører, som typisk får støtte fra nævnet. Det er netop hensigten, for det er i vid udstrækning de aktører, som nu skal på banen. En øget støtte vil ude i organisationerne give os nogle muligheder, som vi ikke har i dag.

De vil få mulighed for at deltage i den løbende debat og her bidrage med et problem- og løsningsorienteret perspektiv. I stedet for en debat om EU med udgangspunkt i EU skal vi have en debat om EU med udgangspunkt i den internationale verdens udfordringer og muligheder.

Vi vil også med en øget støtte få mulighed for at introducere den maksimumdagsorden, som skal afløse årtiers minimumdagsorden. Temaer som europæisk forfatning og et føderalt Europa skal ikke længere fejles ind under gultæppet, men blive en del af debatten.

Og sidst, men ikke mindst, vil vi få mulighed for at styrke vores respektive europæiske netværk og dermed i praksis vise, at politiske alliancer går på tværs af nationale, sproglige, kulturelle og religiøse skillelinjer.

Man kan selvfølgelig have en forestilling om, at disse muligheder kan indfries uden penge. Det kan de ikke. Det er nødvendigt med en basisstøtte, så der er råd til kvalificeret og kontinuerlig arbejdskraft, telefon, aviser, bøger og tidsskrifter og til at deltage i konferencer og møder i andre europæiske lande.

Ud over basisstøtten er det tilsvarende vigtigt, at der bliver mulighed for at opnå støtte til store sammenhængende projekter. Lad mig i den forbindelse lancere »Forfatningsinitiativet af år 2000«, som vi i Nyt Europa-regi har arbejdet med i længere tid, men som, når det først kører, skal være et initiativ, som ligger uden for Nyt Europa, og som skal favne bredt uden at favne alt.

»Forfatningsinitiativet af år 2000« vil for alvor kunne inddrage borgerne i arbejdet med den fremtidige europæiske forfatning. Initiativet består af tre hovedelementer.

Det første element er det åbne spørgsmål: Hvis der kommer en europæisk forfatning, hvad synes vi så, der skal stå i den?

Ved på denne måde at tage udgangspunkt i et åbent spørgsmål, kan alle deltage i debatten, herunder også Ole Krarup og den del af befolkningen, som han omtalte tidligere. Selv de, der i udgangspunktet er modstandere af en europæisk forfatning, kan vælge at deltage. Hvis der kommer en europæisk forfatning, er det jo trods alt bedre at være en del af processen, frem for blot at overlade indflydelsen til andre.

Det andet væsentlige element i »Forfatningsinitiativet af år 2000« er etableringen af et forfatningsforum, som skal bestå af ikkeparlamentarikere, og som inden for en periode på 2-3 år skal fremlægge et forslag til en europæisk forfatning. Og det er vel netop et arbejde med udgangspunkt i spørgsmålet: Hvis der kommer en europæisk forfatning, hvad synes vi så, der skal stå i den?

Det tredje element i forfatningsinitiativet er afholdelsen af folkemøder og høringer. Her skal deltagerne i forfatningsforumet samt alle andre interesserede kunne samle inspiration til arbejdet med at fremlægge forslag og indspil til en europæisk forfatning.

»Forfatningsinitiativet af år 2000« er et af flere debatskabende forslag, som er lige til at bringe i anvendelse. Også her er det udelukkende finansieringen, som mangler. Hvis Folketingets partier allerede i år afsætter de penge, der skal til, er der håb forude. Nye aktører og initiativer vil komme på banen, og chancerne for en bred, grundig og længerevarende debat er gode. Tænk, hvis vi for en gangs skyld kunne tage debatten, inden teksten blev skrevet!

Formanden:

Tak for det. Og så er vi nået til det punkt, hvor alles prygelknabe kommer på talerstolen, nemlig medierne. Den første er Lisbeth Knudsen fra Danmarks Radio.

Lisbeth Knudsen (nyhedsdirektør, Danmarks Radio):

Tak for invitationen og i al ydmyghed tak for interessen. Jeg skal prøve, om jeg kan spille nogle af boldene rundt i salen til nogle af de her tilstedeværende uden dermed på nogen måde at frasige mig mediernes ansvar. Det skal jeg vende tilbage til.

En folkelig forankring af EU-debatten, sådan at det ikke alene bliver elitens projekt, en aktiv deltagelse fra befolkningens side i EU-debatten, har jo været det mantra, der har været råbt på fra alle verdenshjørner i de, jeg ved snart ikke hvor mange år, vi har haft EU-debatten i Danmark.

Alligevel er det jo sådan, at når man taler med kolleger - og jeg kan forstå, at det gælder både på den politiske side, og når man taler med kolleger i medierne i andre lande - så forholder det sig sådan, at man faktisk er rimelig imponeret over EU-debatten i Danmark, og måske også over den viden, som i hvert fald en stor del af den danske befolkning har med hensyn til EU-spørgsmål.

Så måske skulle vi holde op med at kalde EU-debatten et problem, som vi hele tiden fokuserer på som noget særligt, og så gøre den til en daglig udfordring i den almindelige politiske diskussion.

Det siger jeg også til Frederik Christensen, at faktisk har det været vores strategi i Danmarks Radio siden euroafstemningen at prøve at normalisere EU-debatten og i større udstrækning prøve at gøre en indsats for at få nedbrudt grænserne mellem udlandsdækning og indlandsdækning og få skabt en større sammenhæng i den EU-debat, der ellers er

så fragmenteret. Det skal jeg nok vende tilbage til lidt senere, men det har faktisk været vores strategi, altså at prøve at normalisere EU-debatten.

Alligevel har både politikere og medier det tilfælles, at vi i visse perioder tvangsfodrer befolkningen med EU til langt over mætningspunktet og i andre perioder præsterer langvarig informationsfaste på området, for nu synes vi alligevel alle sammen, at det er blevet lidt for meget.

Eftersidningspædagogik kan jeg forstå, det hedder, og det synes jeg er et meget godt udtryk.

En stor og folkelig debat om EU og en levende, demokratisk deltagelse i den europæiske udvikling kommer altså ikke ud af den blå luft. Den kommer heller ikke - jeg ved, jeg gør nogle kede af det nu - alene af åbne høringer og debatmøder i det ganske land og velmente oplysningskampagner og -materialer. Det er godt nok med høringerne, møderne og informationsindsatsen, men man taler stadig mere til pligten end til lysten hos folk til at deltage, og det er nu engang det sidste, der driver det ægte engagement.

Vi kan ikke tvinge radiodebatter og tv-transmissioner af EU-debatter ned i halsen og ind i ørerne på lytterne og seerne, selv om de er nok så vigtige, nok så rigtige og nok så veltilrettelagte. Dertil er afstanden til fjernbetjeningsknapperne for lille, og de alternative tilbud alt for mangfoldige.

Det nytter ikke at sende dk4-debatter i lang tid og være fulde af beundring over, at det lykkes at få det ud i æteren, når det stadig er en meget lille, tapper skare, der kigger med. Og formålet er jo ikke bare, at politikerne og vi i de seriøse medier renser samvittigheden ved at stille information til rådighed, og så må de gode lytte med, og de utaknemmelige klare sig selv. Den går ikke, hvis vi skal have en bredere folkelig debat.

Vi kan ikke fylde radioaviser og tv-aviser og dagblade for den sags skyld med indsigtsfulde foredrag og debatartikler, som skrives, og så bilde hinanden ind, at det i sig selv løser informationsopgaven.

Hvis ikke vi gør noget fundamentalt ved formen, hvorunder det foregår og den måde, retorikken og dialogen løber på, så bliver det stadig eliten, der diskuterer med hinanden. Her vender jeg så igen tilbage til Frederik Christensens indlæg, hvor du jo faktisk talte om de til kedsomhed genkendelige argumenter i debatten.

EU-debatten for de professionelle ser vi dagligt, EU-debatten for folken ser vi sjældent.

Jeg tror, at man skal gøre sig klart, at grønbøger og hvidbøger i al deres væld og grundighed, er for florumvundne, indforståede, ofte departementale i sproget, at de aldrig nogen sinde bliver folkeeje som debatgrundlag, og det samme gælder traktatteksterne, topmødeerklæringerne og alt det andet, der er gang i.

De kræver ofte mere end almindelig diplomatisk snilde at få lavet, og de kræver mere end almindelig god politisk journalistisk indsigt at tolke. Dermed være ikke sagt et ondt ord om alt det arbejde, der gøres for at lave al den her information, men man må jo erkende, at en lang række af de her tekster selvfølgelig er udtryk for, at et meget stort antal lande skal blive enige om, hvad der kommer til et stå i de endelige tekster, og det gør dem ofte uforståelige for de uindviede.

Da vi afholdt en folkehøring i weekenden sammen med 350 danskere i forbindelse med euroafstemningen, blev det klart under deltagernes gruppemøder uden politisk deltagelse, uden eksperters deltagelse, uden mediernes og journalisternes direkte deltagelse, men med mulighed for os arrangører for at overvåge, hvad der skete via nogle kameraer, hvad det er for nogle problemer, der egentlig rører sig i EU-debatten. Dem skal jeg gerne prøve at delagtiggøre alle i her.

Jeg har sorteret det op i fem punkter. Det første punkt er: Mangel på konkrete visioner om, hvad det er, der bør være Europas fremtid. Hvor bærer EU-udviklingen os hen? Hvad vil vi med det nye, samlede Europa, når fredens projekt er realiseret?

Flosklerne om fredens projekt med al respekt for det er altså ikke nok.

Hvor kommer Europa ind i billedet i forhold til den økonomiske, sociale og kulturelle udvikling, som globaliseringen byder på? Folk vil gerne drøfte fremtiden. Nogle er angste, nogle er utrygge ved den, nogle vender derfor ryggen til den. De fleste er faktisk bare usikre og famlende og søger valgmuligheder eller guidelines, de søger ærlighed, de søger troværdighed i den information, de skal de have.

De søger, at politikerne og for den sags skyld også medierne ikke taler så meget om processen, men om indhold og konkrete resultater, konkrete visioner. Vi er alle sammen - medierne og politikerne - meget fokuserede på processen.

Punkt 2. Mangel på bevidsthed i befolkningen omkring arbejdsdelingen mellem det fælles og det nationale. Hvor går grænsen for, hvad EU skal blande sig i, og hvad vi selv beslutter?

Der er et uigennemtrængeligt rockwool-lag for de fleste mellem det, der foregår »nede« i Bruxelles og vores egen hjemlige lovgivning. Troværdighed i meldingerne om indflydelse og beslutning, også der, hvor vi lige så godt kan sige rent ud, at her har vi ikke nogen indflydelse, er faktisk det, som de 350 deltagere i folkehøringen efterspurgte.

For det tredje: Fra starten af vores medlemskab af EU har der mere været sat en økonomisk end en politisk pris på samarbejdet. Vi skulle have noget ud af det. Vi skulle have noget hjem i kassen. Der er i befolkningen stadig en meget stor usikkerhed om, hvad det egentlig er for et slags projekt, vi er medlem af.

For det fjerde: Hvad er det for en historiefortælling, vi foretager i forbindelse med EU-debatten? I den danske politiske debat og i medierne er det stadig historierne om dem mod os, eller os mod dem, der tæller, og mindre debat om et samarbejde om en lang række regler og direktiver, som sætter rammen om handel, miljø, fødevarer sikkerhed, transport osv.

Det handler ikke bare om, at medierne kommunikerer på den her måde. Det handler også om, at politikerne i hele deres retorik, har denne her: Dem mod os, og os mod dem. For det handler jo om at bryste sig af nogle resultater, når man kommer hjem fra forhandlingerne for at være sikker på, at folk nu også bakker op om resultaterne.

For det femte: En indforstået og elitær kommunikation og dialog omkring alle disse emner. Den seneste hvidbog er desværre ingen undtagelse. Dens begrebsverden er milevidt fra befolkningens, men generelt skaber EU-debatter afmagt og afstand.

Jeg er ked at sige det, men medierne kan ikke alene udrette mirakler for EU-debatten i Danmark, hvis ikke den politiske vision er til stede, temaerne og præmisserne klare og troværdigt trukket op, og den politiske kommunikation foregår på en måde, så EU-projektet ikke er omgærdet af en helt lukket begrebsverden.

I TV-a har vi for nylig lavet en analyse af en række forskellige typer af EU-indslag, og det er ganske tydeligt, at når vi viser billederne fra Bruxelles af limousinerne og jakkesættene, der taler med hinanden, så kan vi næsten ikke se folk for bare skosåler ud til kaffekanden eller et andet sted. De lukker simpelt hen og stille sig mentalt over på pausefisk. De hører ikke, hvad der bliver sagt. De slår simpelt hen fra, når institutionerne taler, når der vises billeder fra institutionerne. Det er vi meget opmærksomme på, når vi skal prøve at folkeliggøre noget af den her debat, for jeg medgiver, at det er en del af vores ansvar.

Så må jeg så også sige til formanden for Nævnet vedrørende EU-oplysning, at jeg synes - undskyld det frække udtryk her - at du skulle bevilge et oplysningstilskud til dig selv til et tv-apparat, for rent faktisk har vi bragt enorme mængder af EU-stof. Vi har bare gjort det på en ny måde.

Vi har prøvet, som jeg sagde i starten, at nedbryde grænserne mellem indlands- og udlandsstof. For en måned siden fik vi en fuldstændig systematisk opgørelse over, hvordan vi fordeler udlands-/indlandsindslag i TV-avisen, og det man kan se af den undersøgelse, er, at de indslagstyper, som er steget enormt, som faktisk er steget med 35 pct. i det seneste halvandet års tid, er indslag, som kombinerer indlandspolitisk stof og EU-stof. Det er indslag, som netop prøver at slå bro imellem den lukkede EU-debat og den danske politiske debat.

Det, som jeg også kan viderefortælle her, er, at det ikke er de indslag, som handler om EU-topmøder og store vigtige EU-beslutninger, som tager kegler, når vi spørger, hvad seerne har været mest interesseret i af EU-indslag.

Det indslag, som flest husker, er rent faktisk, da en af vores reportere prøvede at lave en tur rundt til nogle EU-lande og fortælle om deres sundhedssystemer. Da vi spurgte de mennesker, som vi havde i fokusgrupper, om deres holdning til vores EU-indslag, så var dét, de kunne huske, et indslag fra det franske sundhedsvæsen, hvor der ikke var ventelister.

Chokket over, at vi ikke havde det bedste system, men at der var nogle derude, der havde et andet, som man måske godt kunne se lidt nærmere på, var stort, og det vakte stor interesse.

Afmagten over for EU har en voksende side, som handler om, at dele af befolkningen begynder at opfatte medierne som mere på politikernes og elitens side end på deres, fordi den uforståelige begrebsverden, som politikerne bruger så som Lissabonprocessen, nærhedsprincipper og meget andet, er gledet ind i journalisternes sprog. Det er vores store problem. Vi skal prøve at holde politikerne fast på at tale på en måde, så befolkningen kan forstå det, og vi skal sørge for, at de journalister, vi har, der beskæftiger sig med det her, ikke bliver adopteret ind i den samme begrebsverden.

Når vi spørger til interessen for politiske emner på tv, og spørgsmålet drejer sig om EU-stoffet, må jeg igen komme med en ret trist afsløring her: 25 pct. af befolkningen siger, at de er meget eller ret interesseret i EU-stof på tv. 75 pct. svarer, at de er meget lidt eller slet ikke interesseret i EU-stof på tv, og så er man endda normalt, når man svarer på sådan en undersøgelse, lidt mere høflig, end man behøver at være, når man kigger på, hvad man gør i realiteten.

Det er et kæmpeproblem, og det er selvfølgelig vores opgave i medierne at orientere og informere og tolke og transformere beslutninger i det store og små omkring EU ud til borgerne. Det er vores opgave massivt at sætte ind på at informere og skubbe debatter i gang omkring store spørgsmål om Europas fremtid i forbindelse med næste traktat, udvidelsens konsekvenser, globalisering og meget andet.

Det er vores opgave at give det ærlige, nuancerede og mangfoldige billede af EU-udviklingen på godt og ondt, men det er også vores opgave at afspejle afmagten og vreden.

EU-debatten holdes ikke i live ved festlige lejligheder som folkeafstemninger og europaparlamentsvalg, hvor der bliver tale om tvangsfodring. Den holdes kun frisk og levende ved, at EU-stoffet bliver en del af den danske indenrigspolitiske debat, den danske indenrigspolitiske strid og meningsudveksling og ved, at visionerne bliver tydeligere. Men frem for alt ved, at kommunikationen fuldstændig og aldeles ændrer form, så den kommer til at foregå på befolkningens præmisser og ikke på politikernes og systemernes.

Formanden:

Så skal vi have de trykte medier, Ulla Østergaard.

Jeg ved ikke, hvor mange, der har set dækningen fra Göteborg. Jeg må sige, at de har gjort det meget godt i Jyllands-Posten. Det var ikke kun ballade og optøjer, der var faktisk også dækning af indholdet på topmødet. Men ordet er dit, Ulla.

Ulla Østergaard (journalist, Jyllands-Posten):

Det var da heldigt. Jeg er sådan set meget enig med de sidste betragtninger, Lisbeth kom med omkring EU-debatten og diskussionen af EU, at det handler om at få debatten til at handle om de beslutninger, som EU faktisk træffer. Det handler om at få det gjort meget mere konkret.

Der bliver spurgt i oplægget, om der er behov for at informere og skabe debat om EU uden for folkeafstemningstidspunkter. Ja, for min skyld ingen alarm, og det vil vi gerne medvirke til, men set her fra Christiansborg må man jo sige, at politikerne efter folkeafstemningen om euroen har været meget, meget, meget hurtige til at gå tilbage til vant indenrigspolitik og sådan set fuldstændig undlade at snakke EU, bortset fra at snakke debat om debatten.

Det er politikerne gode til, og vi er sådan set også meget gode til at dække det. Mandag Morgen lavede en undersøgelse, hvis vi skal gribe i egen barm, om dækningen af euroafstemningen, som viste, at 40 pct. af de historier, der blev skrevet, handlede om debatten og ikke om indholdet, men vi skrev så, i hvert fald i Jyllands-Posten, til gengæld så mange artikler, at der sådan set også var rigeligt sat af til, at folk også kunne læse om indholdet.

Vi havde de sidste 4 uger på Jyllands-Posten mellem tre og fire sider hver dag, og det var ikke sådan almindelig journalistisk dækning eller ud fra almindelig journalistiske kriterier. I folkeafstemningsperioder går vi ind, og mere end journalistik så laver vi oplysning til borgerne om samfundet, synes vi selv.

Alligevel oplevede jeg, både da jeg dækkede Amsterdamafstemningen og euroafstemningen, at få en hel del mails fra læsere, som efter afstemningen sagde, at de egentlig ikke kunne forstå, hvorfor vi overhovedet ikke havde skrevet noget om euroafstemningen i avisen. Og det var altså efter de der tre, fire sider fast i en måneds tid.

Det er egentlig meget betegnende for, hvordan folk betragter EU-debatten, og det er meget sigende om, hvad det er for en opgave, vi også som presse står over for. Altså ligesom tv-seere øjensynlig lukker øjnene eller går ud og laver kaffe, når der kommer EU-stof eller en topmødebygning på, så gør læserne øjensynlig det samme, - selv om de sidder med kaffen allerede - når de sidder stille og roligt med deres avis. Lige så snart de ser et eller andet med EU i en rubrik, så lukker de øjensynlig øjnene.

Det er jo fuldstændig fantastisk, at man kan lave særtillæg i en måned og så alligevel få mails. Og det var ikke bare fra én. Det var altså fra adskillige om, hvorfor vi overhovedet ikke havde dækket det emne.

Hvis vi nu siger, at præmissen er, at EU-dækningen generelt skal bliver meget mere konkret, så bliver vores dækning altså ikke bedre, end politikerne gør den til. Og jeg synes, at det er et stort problem, at der sidder 17 i Europaudvalget, som følger EU-politikken meget intenst, og så sidder der 179 i Folketinget, som lige læser et par af Udenrigsministeriets pjecer, inden de skal ud til møder i forbindelse med folkeafstemninger. Og lige så snart det er overstået, uanset udfaldet, går de tilbage, og så synes de, at nogle meget indenrigspolitiske ting er meget vigtigere.

Det er altså lidt svært også for almindelige mennesker, tror jeg, at forstå, at EU-debatten under folkeafstemninger er et spørgsmål om liv eller død, og det hvad enten man er modstander eller tilhænger, og lige så snart afstemningen er overstået, så lader vi i øvrigt som om, at EU ikke eksisterer før næste folkeafstemning.

Men det er jo ikke noget, vi som presse skal styre, så derfor prøver vi at gøre noget selv, og det er, at i stedet for at blive ved med at sige, at EU er udenrigspolitik, så siger vi, at EU er indenrigspolitik. Det forsøger vi at gøre i vores dækning på Jyllands-Posten. Vi forsøger at få alle vores fagmedarbejdere til at dække EU. Vi har oven i købet lavet en lille lejlighed i Bruxelles, hvor de kan komme ned og sidde en 14 dages tid eller 1 måned. Jeg tror, at måden at gøre EU meget mere konkret på og holde op med at diskutere debatten om debatten, det er simpelt hen at sige, at f.eks. miljømedarbejderen også har EU's miljøpolitik som integreret område og dækker det på lige fod og følger med i det.

Jeg synes egentlig, vi havde et meget godt eksempel her i foråret på, både hvordan presse og politikere går i selvsving, og det var omkring pillepas. Lige pludselig finder vi ud af, at hovsa, nu er vi gået med i Schengen, ikke? Så er der et eller andet med nogle pillepas, ikke? Dér var både politikere og presse parat til at gå fuldstændig i selvsving og sige, at selvfølgelig har der siddet nogle meget, meget grimme mennesker nede i E U og besluttet, at vi alle sammen skal på apoteket og betale 400 kr., plus at man skal have en liste med alle mulige medicintyper, man måtte komme til at bruge, hvis man nu blev stukket af en eller anden mærkelig ting på vores rejse.

Her er der ingen, hverken politikere eller presse, der ligesom stopper op og siger: Kan det nu virkelig passe, at der sidder nogle dernede, der er så fuldstændig åndssvage, at de har fundet på det?

Det viste sig så også, men det er så ikke det indtryk, offentlighed får, at det faktisk var Sundhedsstyrelsens folk, der havde fundet ud af at omgøre et direktiv til nogle meget bøvlede regler i Danmark. Der var sådan set ikke nogen af de andre lande, der ligesom havde havde læst det på den måde der.

Det er måden, vi anskuer det på fra Jyllands-Postens side. Vi siger simpelt hen, at alle vores fagmedarbejdere skal dække det her. De skal have styr på det her, og de skal ikke gå i sort over institutioner, eller over hvem det nu er, der beslutter hvad og hvornår.

Det er også det, der var problemet i forhold til den indenrigspolitiske dækning, at det i meget stor udstrækning kommer til at handle om institutioner, om »dem« og »os«, som der var en, der sagde, og meget lidt om politik. EU-dækningen kommer meget til at handle om, at en minister kommer hjem, og så har de vredet armen om på en eller anden, det er punkt 1.

Punkt 2: Så står man uden for Europaudvalget, og der står på den ene side Kristian Thulesen Dahl og Keld Albrechtsen, som ellers ikke er særlig enige politisk, og er meget enige om udlægningen af en EU-sag. På den anden side står så alle partier fra Socialdemokratiet til og med Venstre og er enige om noget andet.

Det er jo ikke særlig logisk, hvis man ser på det i forhold til indenrigspolitik, at der så er så lidt politik i det. Det kommer hele tiden til overordnet at handle om, hvorvidt vi er for eller imod det her projekt. Det synes jeg også er lidt problematisk i forhold til vores dækning, hvor man måske har Venstrepolitikere, som fordi de går ind for EU, så også kommer til at gå ind for nogle direktivforslag, som de egentlig som Venstrem&ae lig;nd ikke burde støtte, og det samme gælder for socialdemokrater.

Så vil jeg sige til Ole Krarup og Erik Boel om pressens proportionsforvrængning. Punkt 1 til Ole Krarup, og til Erik Boel, som ønskede, at pressen bliver konkret i sin dækning, ikke? Altså under hele euroafstemningen skulle vi høre om, hvordan nejsiden ikke kom til orde, men ifølge Mandag Morgens undersøgelse viste det sig sådan set, at nejsiden var kommet til orde. Nejsiden havde oven i købet fået mere spalteplads i op til adskillige aviser, end jasiden havde.

Og punkt 2: Til Erik Boel om, at pressen bliver konkret i sin dækning. Vi kan altså ikke blive mere konkrete. Jo, vi kan blive konkrete, men det kræver også, at politikerne er parate til at blive konkrete og holder op med at diskutere debatten om debatten.

Formanden:

Tak for det. Jeg håber, at det er lykkedes at få givet et nuanceret billede den vej rundt i forhold til de synspunkter, og at det ikke bare var en fastlåsning. Og tillad mig så en enkelt bemærkning: En gang imellem oplever man som Europaudvalg, at hver gang man laver en åben aktivitet, så skal man stort set stå på hovedet for overhovedet at få en eneste journalist til at interessere sig for det, der foregår.

Men gudskelov er der, når vi har Europaudvalgsmøder, den aura af hemmelighedsfuldhed, der gør, at man gerne vil sidde en 3-4 timer og blafre derude foran, endda stå på hylderne, fordi der ingen borde og stole er, men vi maler om, for at få en kommentar.

Hvis jeg skal se det lidt fra vores side - ellers kan nogle af mine andre kolleger jo senere gå ind - så har jeg indtrykket af, at mange journalister også kører den der med, at man bliver skubbet ind i den der bås, ikke? Hvis man skal have kommentaren til TV-avisen eller til TV 2's nyheder, så skal den altså helst lige passe ind i det. Og det er i virkeligheden lidt stereotyp.

Hvis vi kigger på mandatgivningsprocessen i Europaudvalget, så er der i virkeligheden fantastisk mange tværgående kombinationer af de mandater, der bliver givet. Og det er ikke sådan, at nejpartier ikke også giver mandater i konkrete sager. Det gælder både til den ene og den anden side. Og hvis bare folk vidste det, kunne vi selv være med til at nuancere debatten en lille bitte smule mere, for så ville man ikke bare have den der firkantede j a-/nejdiskussion, men i virkeligheden fokusere på indholdet.

Jeg skal ikke yderligere kommentere det. Vi er kommet runden rundt, og så er der fuldstændig frit slag i forhold til synspunkterne. Jeg vil bede jer markere, så prøver vi at tage den rækkefølge, folk kommer ind. Og vær venlig at sige, hvem I er. Der kommer en mikrofon rundt.

Michael Minter (Danmarks Naturfredningsforening):

Michael Minter fra Danmarks Naturfredningsforening. Vi siger hverken ja eller nej til EU. Vi siger ja til en god europæisk miljøpolitik, og vi forholder os som forening til det system, der nu engang er der.

I den forbindelse har vi haft nogle skægge oplevelser med den danske EU-debat, nogle ret pudsige oplevelser. F.eks. har vi haft vores præsident, Poul Henrik Harritz, i en halv times radiodebat med Marianne Jelved om noget så usexet som miljøintegration i EU's økonomiske politik. Det fik en hel halv time i radioen, og det var da fantastisk, og det var en utrolig konstruktiv debat, men spørgsmålet er selvfølgelig, hvor mange der hørte det.

En anden ting, som vi har været ret frustrerede over her på det sidste, er, at EU har vedtaget en strategi for bæredygtig udvikling, som stort set ingen omtale har fået i pressen. Så vidt jeg er orienteret, er Information den eneste avis, der har skrevet artikler om EU-strategien og de forhandlinger, der har været omkring den.

Og det er ærgerligt, for den er et eksempel på, at Kommissionen faktisk i det her tilfælde udgav et ganske udmærket oplæg til en EU-strategi, som på topmødet i Göteborg blev pillet fra hinanden og ødelagt på en lang række områder. Mange af Kommissionens ambitiøse mål og virkemidler blev pillet ud på landbrugsområdet, fordi Frankrig ikke ville have det, afskaffelse af subsidier til fossile brændsler, blev pillet ud, fordi Tyskland ikke ville have det, osv.

Den forhandlingsproces er et glimrende eksempel på, at et godt forslag fra Kommissionen bliver ødelagt på grund af snævre nationale økonomiske interesser osv.

Vi mener, at den debat og forhandlingsproces fortjener en øget opmærksomhed, også i den offentlige debat.

Formanden:

Tak for det. Hvem vil være den næste? I skal ikke sidde og være så tilbageholdende. Bare op med labben.

Knud-Erik Therkelsen (Højskolen Østersøen):

Jeg synes, at det, der går galt her, er, at vi fuldstændig undervurderer den oplysning, som det danske folk har fået, og dermed også undervurderer den oplysning, der skal til.

Det er en realitet, at der har været folkelig national oplysning i Danmark siden 1848, da D.G. Monrad nedsatte sit Kultusministerium. Og fra 1864 blev det meget intensiveret. Det er en oplysning, der sagde, at vi har en stat, der er identisk med folket og med sproget, og den oplysning har stået på i 137 år med kolossal intensitet.

Nu prøver vi at oplyse det danske folk om det modsatte: nu skal vi til at lave politik med nogle, som vi ikke har sprog, kultur og folkeligt fællesskab med. At gøre det er mindst lige så stor en opgave, som det er, hvad skal man sige, at fjerne

kommunistisk oplysning i Sovjetunionen. De fik dog kun, ja, hvor lang tid? Der er selvfølgelig ikke andre ligheder. Men den opgave, vi står over for, er af samme dimension.

Vi skal simpelt hen efter min opfattelse nytænke den folkelige oplysning eller folkeoplysningen. Måske skal vi kalde det noget helt andet, fordi politik og folk ikke længere hænger sammen. Vi bliver nødt til at erkende, at vi skal lave politik med nogle, som har andet sprog og en anden kultur, end vi har. Måske skal vi kalde det en form for politisk dannelse?

Det handler om at lære danskerne, at man godt kan lave politik med nogle, som man ikke har sprog sammen med. Man kunne foreslå, at vi udvikler en form for politisk dannelse i Danmark, hvor danskerne får mulighed for ikke at blive belært om, men at lære, at der er kvaliteter ved og muligheder i at være sammen med de fremmede.

Jeg vil gerne foreslå, at man prøver at lave et dannelsesprojekt, hvor gammeldanskere møder nydanskere, og at man tager fat i det helt konkret på en eller anden måde. Før vi gør det, kan vi ikke få danskerne integreret i den virkelighed.

Der er et andet projekt, som man kunne kalde mødet mellem danskerne og europæerne. Vi skal lave politik sammen med de andre i Europa; så må vi mødes med dem og diskutere med dem. Ikke sådan oplyses ovenfra og ned, men i et ligeværdigt folkeligt samvær begynde at tale med hinanden om vores fælles fremtid.

Det er stik modsat den oplysning, som danskerne har fået i de der 137 år. Der skal tænkes grundlæggende nyt for at få integreret danskerne i den virkelighed, men jeg tror bestemt så også gerne, at vi vil være med.

Formanden:

Tak for det. Så skal vi her ned på anden række.

Hvidtfeldt Rasmussen:

Det, der får mig til at tage ordet, er det, som ligger bag ved mødet her. Det er, ligesom der sat en kraftig streg under folkelighed, og så er der en klar henvisning til, at mødet ligesom står for, at nogle ting i Nævnet vedrørende EU-oplysning skal fornys.

Jeg er derfor lidt interesseret i nogle praktiske bemærkninger. Jeg har sådan set mange års erfaringer med at søge om penge, for jeg kommer fra en organisation, der mangler ressourcer. Det er jo sådan med de mindre organisationer, og det gælder også det mandskab, der skal til for at gennemføre et eller andet projekt, at de selv mangler pengene.

Det er vældig irriterende, når man skal gøre det op efter et arrangement, at man først kan få pengene, når arrangementet har kørt. Og så skal man jo enten selv punge ud, eller også skal man gå til en bank, og det kan godt lade sig gøre, for man får jo da renterne betalt.

Det er nogle banale ting, jeg fremfører her, men det gør sådan set det, at jeg ikke tror, at jeg fremover vil gå den vej, for det ikke er ulejligheden værd. Det var lige det.

Så er der det folkelige. Det er jo sådan, at det folkelige i det, der hidtil har været sagt, jo er kommet fra højskolen, og det er Søren Bald.

Vi blev delt op i to stridende grupper i Danmark, de blev karakteriseret, og der blev tegnet nogle billeder. Så vidt jeg forstod, sammenligner Søren Bald jasigerne med Scaveniuspolitikken, ellers ved jeg ikke rigtig, hvad det billede gik ud på. Og så talte man om jasigerne som nogle, der ikke rigtig har forstået det. De skulle nu tage tyren ved hornene og erkende, hvad der er sket.

Det tror jeg bare er lidt af en forkert indstilling. Hvis man mener - hvilket jeg altså godt kan sige, at jeg mener - at selve det store fællesmarked i sig selv er en afskyelig ting og så afskyelig og så umulig at køre med rent praktisk, er det noget, der opløses i løbet af nogle år. Hvor lang tid kan jeg ikke sige, men jeg går ud fra, at det opløses i løbet af nogle år. Og når det bliver sagt, at det er umuligt, så vil jeg sige, at jeg har da i hvert fald i min levetid oplevet to store systemer af lidt ubehagelig karakter, som faktisk er blevet opløst.

Det var sådan set bare lige det. Men det folkelige blev jeg ikke klogere på hvad man forstår ved. Det er åbenbart et spørgsmål, der er ældgammelt, når jeg tænker på Grundtvigs »folkeligt skal alt nu være«, så ved man også, hvad man vil, nemlig »mere end brød og skuespil«. Ja, det var sådan bare lige en betragtning. Jeg mangler det folkelige.

Formanden:

O.k., 3. række dernede, Sune Bøgh.

Sune Bøgh (Specialarbejderforbundet):

Jeg skal ikke drage konklusionen i dag, men jeg synes, at der i hvert fald i alle indlæggene indtil nu er kommet én konklusion frem, som vi alle sammen bør skrive os bag øret, og det er, at vi skal holde op med at have diskussionen om debatten. Den burde vel blive begravet i dag.

Så synes jeg, at vi skal passe på - for det er jo i virkeligheden det næste budskab, der er kommet, at vi alle sammen skal prøve at lade vores visioner om EU-samarbejdet blomstre - at vi ikke bruger tiden til at diskutere, hvordan vi får visionerne til at blomstre.

Jeg har lidt sådan en opfattelse af, at det her danske land er et velorganiseret samfund. Mange kalder det foreningsdanmark.

En gang imellem kunne man godt få den mistanke, at skal vi løse et politisk problem, så begynder vi at diskutere strukturer. Og det er jo præcis også det, vi har gjort i hele EU-debatten - i hvert fald i den tid, som jeg kan huske, og den går altså også lidt længere tilbage end 1972, som altid sættes som det grundlæggende årstal her, men den startede jo allerede i 1962-1963. Da kørte debatten meget på: Hvad er det for nogle strukturer, hvad er det for nogle ting, vi skal have fat i for at få løst nogle problemer?

Jeg tror, at det, der er vigtigt for en fremtidig debat om EU, er, at vi prøver at glemme strukturerne og i virkeligheden sætte os nogle mål.

Det kan godt være, at vi hver især har vores politiske mål. Det er måske også det, man en gang imellem kan efterlyse, for jeg synes nok, at der var lidt rigtigt i noget af det, der før kom frem om, at det kan være svært at se forskel på, hvad det er for en politik, man fører i venstre side af Folketinget, og hvad det er for en politik, man fører i højre side af Folketinget på hele EU-fronten.

Vær lidt mere klare, vær lidt mere præcise i de udmeldinger, så tror jeg også, at vi kan få gang i en visionær debat om, hvor vi skal hen.

Formanden:

Da jeg nu skal dele sol og vind lige: Man kunne måske sige det samme om dem, der befinder sig midt imellem. Så er der ikke nogen, der er generet af det, du har sagt.

Så har jeg et par stykker fra Europaudvalget, der gerne vil sige noget. Og vi har en stående aftale i udvalget, at Keld Albrechtsen altid bliver skrevet først på talerlisten, for så behøver han slet ikke række hånden op. Ordet et dit.

Keld Albrechtsen (EL):

Tak for det hr. formand.

Jeg har først en kommentar til udvalgets formand, som i sin indledning sagde, at nu skulle vi op af skyttegravene, at vi skulle have den her samtale, og det grundtvigianske begreb om dialog, den folkelige samtale osv. har jo indgået meget stærkt i dag, og det er også en fin ting.

Men vi har også andre begreber for den folkelige debat, f.eks. Viggo Hørups berømte ledetråd, nemlig at vi skal dele os efter anskuelser.

Jeg er faktisk enig med Søren Bald i, at vi desværre har en uoprettelig uenighed, for det ville være rart, hvis vi ikke havde det. Men det har vi, og befolkningen er delt. Og med den udvikling, der er i EU i øjeblikket, så bliver det endnu mere udbredt i den kommende tid; det kan vi lige så godt se i øjnene.

Derfor er jeg meget enig i det koncept, som det vist hedder på nudansk, som Bald formulerede, nemlig at det handler om, at den diskussion af de uundgåelige modsætninger, som vi kommer til at afklare, kommer til at foregå på et anstændigt grundlag, og for at det kan ske, skal folkeoplysningsniveauet være så højt, som tænkes kan.

Men det er altså en lidt anden model, og den inkluderer bestemt det visionære med føderalismen osv. som en af polerne. Men der er også andre visioner, der skal være plads til i debatten, f.eks. udfoldelsen af alternativer til dansk medlemskab, for det tror jeg meget vel kan blive en grundlæggende debat i 2004-2005.

Jeg er helt enig med repræsentanten for Europabevægelsen i, at der kommer en meget afgørende afklaring, og den skal ske på så højt et oplysningsniveau og så oplyst et grundlag som muligt. Jeg tror personlig ikke, at de nordeuropæiske

lande - vi så det i Irland forleden - ønsker at fortsætte i den butik, når det kører. Men det vil der selvfølgelig være mange her i forsamlingen der vil være dybt og grundlæggende uenig med mig i.

Men den debat, som er helt grundlæggende, skal vi have. Og det håber jeg så også, der bliver plads til i fordelingen af midlerne og de retningslinjerne for den. Derfor har jeg et par bemærkninger til det, som formanden for nævnet var inde på.

Jeg lagde mærke til, at der har været en hel del afslag, fordi der har været for få midler. Det er jo noget, som vi kan gøre noget ved i Folketinget. Men jeg lagde også mærke til en prioritering, som jeg er delvis enig i, men som jeg godt vil høre nævnets kommentarer til, nemlig at man så at sige har prioriteret disse fremadrettede eller såkaldt visionære ting.

Når jeg kun er delvis enig, er det jo, fordi vi og også jeg har modtaget henvendelser fra folk, som har fået afslag, og naturligvis spørger de så medlemmer af Europaudvalget: Hvordan i al verden kan det gå til, at vores gode ansøgning er blevet forkastet?

Der er sådan nogle ting som f.eks. Schengenaftalerne eller Nicetraktaten, som man troede allerede var vedtaget, og derfor er der også noget, der hedder »Før Nice« - vigtige, konkrete ting, som efter min mening også bør have støtte, fordi det er utrolig vigtigt, at vi også har en debat om, hvordan Schengenaftalen virker. Er det godt eller dårligt at være medlem af den, og hvad betyder den? Er det f.eks. rigtigt, at den betyder, at der kommer fle re flygtninge til Danmark, eller er det rigtigt, at den betyder, at der kommer færre flygtninge til Danmark?

Der er mange spørgsmål, og derfor er jeg ked af, hvis det bliver sådan, at nævnet har nogle retningslinjer, der gør, at debatten om det konkrete, allerede eksisterende, bliver der ikke midler til. Den debat skal der efter min mening også være plads til i rammen.

Så ved jeg ikke, om det med fordelingsnøglen kan uddybes. Jeg tror personlig, at hvis vi begynder at åbne for, at nu skal andre grupperinger end de partier og bevægelser, som er repræsenteret i Folketinget og Europa-Parlamentet, til at have støtte, kommer vi over i en fuldstændig endeløs og umulig debat. Jeg kan da sagtens finde tre, fire, fem fremragende modstanderorganisationer, som absolut også bør stå på listen sammen med partierne og grupperne i Europa-Parlamentet, og jeg kan da sikkert også se nogle i indlederkredsen, som også gerne vil stå på listen. Men dels ville det altså føre til en kolossal bevilling - det kunne vi endda klare - og det ville være en endeløs og umulig diskussion. Derfor tror jeg personlig ikke, vi skal åbne debatten om nøglen, altså om den halvdel af midlerne, som på forhånd er placeret til partierne og Europa-Parlamentets grupper.

Jeg siger det her for at få en reaktion på det, for det er jo et af de spørgsmål, som skal indgå i Europaudvalgets diskussion efter denne konference: Skal der åbnes eller ændres i forbindelse med en kommende bevilling? Jeg siger også de ting, for at man kan få mulighed for at komme med input eller forslag herfra, for som formanden for Europaudvalget sagde, skal vi jo træffe nogle aftaler - forhåbentlig mellem alle partier i Folketinget - i løbet af meget kort tid, for at vi dels kan få afklaret den samlede beløbsstørrelse, og dels om der skal ændres i de retningslinjer, man har arbejdet efter indtil nu.

Formanden:

Ja, tak.

Jeg skal ikke gå ind i debatten her, men blot sige en enkelt ting. Hvis man øger beløbet ud over de nuværende 15 mio. kr. og fastholder den eksisterende fordelingsnøgle, fifty-fifty, betyder det altså, at halvdelen af beløbet stadig går til partierne, men der vil være en kraftig udvidelse af beløbet. Det er selvfølgelig en overvejelse og en diskussion værd, og derfor er det i virkeligheden ikke sikkert, afhængigt af beløbet, om de hensyn kan forenes i den sidste ende. Det er bare en kommentar som bidrag til debatten fremover. Vi vender jo tilbage til det.

Så har Lene Espersen bedt om ordet. Jeg har efterhånden en stribe på syv-otte stykker, men nu er det dig, Lene.

Lene Espersen (KF):

Den høring, vi har i dag, handler jo bl.a. om, hvordan vi får EU-debatten gjort mere folkelig, og jeg synes, det har været nogle fremragende og gode indlæg, der er kommet som oplæg til denne debat. Men jeg er altså bange for, at vi tænker alt for konservativt i vores indfaldsvinkel til stoffet.

Jeg synes, det er helt kendetegnende, også for debatten i dag, at det, vi diskuterer, er, hvordan tingene kan blive mere konkrete og mere vedkommende; men det er altså den samme gruppe mennesker, vi stadig får i tale. Vi glemmer, at den verden, vi lever i, er en verden af overflod, ikke mindst, når det gælder informationsstrømmen; at der er en hel masse mennesker, vi overhovedet ikke får fat på, uanset hvor mange anstrengelser Lisbeth Knudsen gør sig, og uanset hvor

mange anstrengelser Ulla Østergaard, gør sig, fordi de mennesker ikke ser TV-avisen og overhovedet ikke læser aviser. De læser popblade, måske et fagtidsskrift, de ser underholdning på TV Danmark 1, TV Danmark 2 og TV 3, og så hører de lokalradio med popmusik hele dagen. Det er virkeligheden for en meget, meget stor del af befolkningen, og så nytter det altså ikke noget, at vi slår hinanden oven i hovedet og siger, at vi skal blive meget bedre, for det er altså den samme elite, vi kører i ring over for.

Derimod tror jeg faktisk, at Lisbeth i sit indlæg havde en af nøglerne til, hvordan vi måske får bredt debatten mere ud. Jeg tror nemlig, at fortælling, det at gøre tingene vedkommende for almindelige mennesker, skal have den effekt, at vi også prøver at tage diskussionen om de konkrete ting de steder, hvor folk rent faktisk befinder sig.

Et eksempel: Vi har en grønbogshøring på fredag her i Folketinget om noget så enormt spændende som fiskeripolitikken i EU, og den høring glæder jeg mig meget til, for jeg arbejder selv med fiskeripolitik. Der kommer nok ikke så mange andre ud over de politikere, der interesserer sig for fiskeripolitik, og organisationerne, men hvorfor er den høring ikke lagt i Esbjerg eller Skagen? Her var der rent faktisk en mulighed for, at der kom 300-400 f iskere, som kunne bidrage med masser af indspark fra dagligdagen om, hvor tåbeligt det er, at de ikke mere må fange krabber, og hvad der ellers er af sager, og måske også ros til nogle af det gode ting, der er sket.

I det hele taget tror jeg - og det vil jeg i hvert fald gerne lægge op til debat - at vi må altså prøve at tænke i utraditionelle baner, hvis vi mener det alvorligt med folkeligheden. For mig at se ligger opgaven i at komme i dialog med de mennesker, som i dag vender det døve øre til. Jeg skal ikke gøre mig selv til ekspert eller til den, der ved mest om emnet, men det er min egen erfaring, at når man render rundt på Hjallerup Marked ell er kræmmermarkedet i Strandby, har man faktisk en gang imellem - men også kun en gang imellem - mulighed for at komme til at snakke med nogle mennesker, også om EU; men på en måde, som gør, at også de synes, det er vedkommende og konkret og faktisk er interessant at diskutere, og derfor synes jeg også, det ville være et godt indspark til debatten, hvis den ikke kun var en pengediskussion, men måske også en formdiskussion.

Formanden:

Tak for det, Lene, og så er det Kristian Thulesen Dahl.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Ja, tak. Jeg har lige et par korte kommentarer.

For det første angående hele udgangspunktet for debatten: Jeg synes, der er en tendens til, at debatten om, hvordan der kan komme større folkelighed i EU-diskussionen, er opstået efter 1992-afstemningen og efter afstemningen om euroen sidste år, altså i de situationer, hvor de, der sidder på kagen, er blevet nedstemt og har et eller andet behov for at komme ud og forklare, at her tog befolkningen fejl. I 1998, da vi havde afstemningen om Amsterdamtraktaten, og det blev et ja, var der derimod overhovedet ikke det samme behov hos de samme mennesker for at få en såkaldt debat sat i gang, og derfor synes jeg, at hele udgangspunktet giver et problem, nemlig at vi får bekræftet den tese, at befolkningen har taget fejl. Det er i virkeligheden også det, Ole Krarup var godt inde på i sit indlæg med hensyn til irerne: den irske befolkning er den eneste befolkning, der er blevet spurgt om Nicetraktaten, og den stemmer nej. Jamen så er det ikke EU eller Nice, der er noget galt med. Nej så er det den irske befolkning, og den må finde ud at stemme om på et eller andet tidspunkt, så den kan komme ind på sporet igen.

Det er dét, der er hele udgangspunktet, også når regeringen fremlægger sin hvidbog, som taler om, at man i år 2004 i forbindelse med den forfatningsdiskussion, som jeg er helt enig med Erik Boel i kommer, siger: Jamen skal vi ikke have en afstemning, hvor vi tager hele spørgsmålet om medlemskabet op og sætter alle forbeholdene ind? Alt på ét bræt, en afstemning, vi virkelig kan tage og føle på, og så kan vi forh&a ring;bentlig få banket den genstridige befolkning på plads, så vi kan finde vores plads i det europæiske samarbejde.

Det er dét, der er hele udgangspunktet for at tage denne såkaldte folkelige debat, og derfor tror jeg, der er mange i befolkningen, der får nok af debatten, inden den overhovedet starter. Derfor bliver det tit en debat om alle de ting, vi kan være enige om, i stedet for en diskussion om indholdet, og det er egentlig brandærgerligt. Men folket kan efter min terminologi overhovedet ikke tage fejl, og det, at man går ud og forklarer en masse ting med nogle unders&osl ash;gelser om, hvor meget befolkningen egentlig ved, synes jeg i sig selv er ganske tankevækkende.

Vi kan jo bare se på de tal, vi har fået præsenteret her i dag, som fortæller os lidt om, hvor tåbeligt det måske egentlig er at tage det udgangspunkt. Christoffer fra Dansk Industri fortæller os, at tre fjerdedele af befolkningen faktisk har et godt kendskab til EU, og så ser vi andre tal, andet materiale, der viser, at befolkningen ikke ved en dyt om EU-spørgsmål. Det er også det, en del af oplægsholderne fortæller.

Men der er én ting, jeg rigtig gerne vil gribe fat i, og som Erik Boel var inde på, og jeg vil gerne spørge Erik Boel, om jeg har forstået det rigtigt: Anerkender du, at folkeafstemninger er et brugbart instrument til at få befolkningens viden om EU-forhold fremmet? Jeg synes, du sagde, at du anerkendte folkeafstemninger som afgørende for, at Danmarks befolkning trods alt er en af de mest vidende om EU-forhold, og det synes jeg er et interessant perspektiv set i forhold til, at Nicetraktaten jo ikke kommer til afstemning, og at der faktisk kan laves helt grundlæggende om på EU-konstruktionen uden om grundlovens garanti om en folkeafstemning, og at det derfor er en politisk vurdering, om der skal være en folkeafstemning, også i folkeoplysende forstand.

Derrfor: Hvis vi kan nå til enighed om, at folkeafstemninger faktisk er et brugbart instrument til at sørge for, at befolkningen hele tiden er up to date om EU-forhold og godt vidende, synes jeg, vi er nået et langt stykke vej her i formiddag.

Formanden:

Så skal vi ned på tredje række i midten.

Rita Vinding (HK):

Rita Vinding, jeg kommer fra HK.

Jeg er enig i, at denne debat skal have som udgangspunkt, hvor det er, vi vil hen med EU, Danmarks rolle osv. Det skal vi gøre os klart, uanset om vi står på den ene eller den anden side i EU-debatten.

Der skal selvfølgelig oplyses og debatteres om grundtraktat, kompetencefordeling, grundlæggende rettigheder, Parlamentets rolle, formandskab og udvidelse; selvfølgelig skal der det. Men hvis ikke debatten bliver mere folkelig, som mange har været inde på i dag, kommer vi ikke videre. Så vil der ikke være flere deltagere i debatten, end der er i dag.

Mit bud på, hvordan vi kan gøre debatten mere folkelig, er, at vi prøver at tænke lidt i mainstreaming-baner - altså hvad er det, kvinder gerne vil diskutere, og hvad er det, mænd gerne vil diskutere af samfundsspørgsmål? Hvad er det konkrete for de grupper, som Lene Espersen omtaler? Vi må prøve at se på de forskellige befolkningsgrupper og få målrettet debatten mod dem, og det behøver ikke være ensbetydende med, at det er manipulation. Jeg mener, at man kan gøre det på en saglig, objektiv måde, og det er der behov for.

Formanden:

Tak for det, og den næste er Pia Olsen.

Pia Olsen (Danmarks Naturfredningsforening):

Jeg har egentlig en kommentar, fordi jeg synes, det her handler meget om lederskab, om hvem der skal vise lederskabet. Det er lidt, ligesom vi ser aviserne skrive: Vi gør jo noget, vi har indrettet vores redaktioner til at integrere EU-stoffet. Europaudvalget siger: Vi laver jo noget, vi laver høringer, og vi laver debatter, vi laver f.eks. fællesmøder med Miljøudvalget, og jeg vil påstå, at det faktisk er et af de bedre initiativer, I har lavet.

Derudover har vi som organisationer jo også et særligt ansvar, må man sige. Vi er jo folkelige organisationer, vi er ikke bare særorganisationer som dem, der kun tager sig af EU-spørgsmål.

Danmarks Naturfredningsforening arbejder meget konkret med EU-stof, f.eks. om man skal have flammehæmmere i børns nattøj. Vi prøver at tage stilling til det og debattere det med vore medlemmer, og det er jo lidt over 150.000 personer. Det giver også en særlig forpligtelse med hensyn til EU-stoffet, og det er måske noget, man bør inddrage endnu mere i debatten: Hvordan skal vi bruge de folkelige organisationer, som ikke kun beskæftiger sig med EU, hvis vi vil integrere og diskutere indhold i stedet for bare form? Jeg tror, det er en væsentlig side af sagen, for jeg tror, det er vigtigt, at vi får indholdet prioriteret op og debatten ned.

Jeg vil komme med et konkret eksempel, for det nytter jo ikke, at man siger, man vil diskutere indhold og så kun diskuterer debat. På fredag fremlægger regeringen sin nationale strategi for bæredygtig udvikling. Den nationale strategi har været i høring i 1½ måned, og samtidig har EU lige haft en debat om den europæiske strategi for bæredygtig udvikling, og vi har Johannesburg-topmødet næste år om, hvordan det globale samfund skal samle op på bæredygtig udvikling.

Nu er »bæredygtig udvikling« jo et af de udtryk, som næsten ingen mennesker forstår. Men det er jo, hvordan vi skal lave social, økonomisk og miljømæssig udvikling, så vi skaber noget for fremtidige generationer. Det er søreme et emne,

som jeg nu vil lave noget proaktiv information på, som I som politikere kan lave et politisk lederskab på, og som I journalister meget passende kunne skrive om på fredag: at der faktisk er sammenhæng mellem de tre niveauer.

Vi som organisationer gør det i hvert fald. Her viser vi lederskab. Jeg tror, det er det, der er behov for. Det er, at der er nogle, der tør gå foran, Der er nogle, der presser debatten og tager indholdet op.

Formanden:

Tak. Den næste er Frank Dahlgaard.

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg vil gå lidt til pressen, som har kritiseret politikerne og til dels med rette. Men hvad med pressen selv?

Denne her debat om debatten, for nu at tage euroafstemningsdebatten, kørte jo i meget lang tid, til trods for at der var en indholdsdebat hver eneste onsdag mellem undertegnede og økonomiministeren, en god, saglig indholdsdebat. Og hvis I spørger økonomiministeren, siger hun præcis det samme. Hun er præcis lige så skuffet og forundret over pressen, som ikke refererede noget som helst fra den debat. Den kørte et halvt år. Fra oktober 1999 og frem til engang i det sene forår, hvor der gik panik i jasiden, fordi nu viste det sig, at det ikke gik, som de havde forventet, og så blev det mere agitation.

Men der var et godt halvt år med en virkelig god indholdsdebat. Den eneste gang, pressen tog det op, var, da der var debat om, hvorvidt det var euroen, der var faldet, eller dollaren, der var steget. Og da gik jeg over til skriftlige spørgsmål. Pressens repræsentanter - jeg husker bl.a. Jyllands-Posten, som jeg i min frustration til sidst ringede til og sagde, at nu må I holde op - spurgte den ene side og fik nogle svar og spurgte den anden side og fik nogle svar. Så skrev de en historie: Nogle mener, at det er dollaren, der er steget, og nogle mener, at det er euroen, der er faldet.

Jeg ringede og sagde, at nu må I holde op med det mikrofonholderi, og så må I finde ud af, hvad der er sandheden. Så begyndte jeg at stille spørgsmål ét ad gangen. Jeg tog hver valuta i 40 dage. Så blev der gjort grin med mig: Han misbruger systemet og stiller spørgsmål. Det viste sig jo hver gang, at det var den pågældende valuta, der var steget i forhold til euroen. Så er det jo lettere at sige, at det er euroen, der er faldet. Men dér skulle vi hen.

Så ved i hvert fald en stor del af journalisterne herinde ikke, hvordan Folketinget fungerer. På et tidspunkt, hvor vi nærmer os betækningsafgivelse for den store eurodebat, er det jo relevant, synes nogle - bl.a. jeg - at få samlet alle spørgsmål og svar om euroen, hvor der var masser af indhold i. Ih, hvor måtte pressen være glad for at få samlet det hele ét sted. Og også vi, der skulle ud i debatten, måtte være glade for at have det samlet ét sted. Men for at få det samlet skal spørgsmålene jo stilles gennem udvalget. Nu havde jeg, som stod for en stor del af spørgsmålene, stillet dem som § 20-spørgsmål til onsdagsbesvarelse mundtligt og skriftlig, og efter aftale med Udvalgsafdelingen blev vi enige om - altså jeg i fuld enighed med systemet - at vi stiller alle spørgsmålene igen igennem Europaudvalget, og så trykker man på en knap og får stort set de samme svar ud - nogle blev ajourført - for at være sikker på, at de kan genoptrykkes som tillæg til betænkningen.

Hvad sker der i pressen? Frank Dahlgaard er latterlig, han stiller fuldstændig sindssyge spørgsmål. Se, man kørte på en form. Man havde ikke forstået det, og man gik slet ikke ind i substansen. Det er pinligt, det er pinligt, og det er pinligt.

Lad os så tage en ting til, altså et argument, som også kører i den der røde hvidbog, der nu er kommet. Så står der pludselig: Vi, dansk økonomi, er meget afhængige af omverdenen. 72 pct. af vore eksport går til EU og 75 pct. af importen. Og hvad så? Hvor er konklusionen?

Det, der ligger under, og som journalisterne æder, er, at hvis vi siger nej til det hele, hvis vi melder os ud, så må vi æde 20 millioner svin hvert år, for det er det, vi producerer, og så er der ingen, der vil købe dem. Sådan er det jo ikke. Vi kunne melde os ud af det hele. Det ønsker jeg bestemt ikke, men vi kunne.

Schweiz har jo aldrig meldt sig ind i verden, og de sælger til Italien og til Frankrig og til Tyskland og til alle mulige andre steder. De ligger som en ø, der isolerer sig fuldstændig - politisk er det vanvittigt, synes jeg - men de eksisterer økonomisk fantastisk flot, og de eksporterer, og de eksporterer mere til de der lande, end de importerer, selv om de ikke er medlem. I Island går også godt, ikke? Også i Norge osv. Men det er på det niveau, det kører. Kære presse, I har et stort ansvar.

Ulla Østergaard fra Jyllands-Posten, som jeg i øvrigt mener holdt et godt indlæg, er frustreret over disse særtillæg, der kørte i Jyllands-Posten i en hel måned op til euroafstemningen. Jeg forstår det godt, og det var glimrende, tror jeg nok. Jeg skimmede noget af det, men jeg nåede det aldrig, og det gjorde andre mennesker da heller ikke. Det var for stort.

Det var sådan noget, man lagde til side: Det må jeg læse på. Men man får aldrig gjort det. Derfor gælder det om at skrive småt. Jeg husker selv, da jeg blev presset ud der på Berlingeren, og nu kunne jeg ikke skrive de der store søndagsartikler, men jeg fik kun en lillebitte en. De håbede, at jeg sagde op, men det gjorde jeg ikke. Pludselig blev jeg læst meget mere. Det tog meget, meget længere tid at skrive en artikel, hvor man har indholdet med, kort, og som er skrevet i et almindeligt sprog, altså ikke Per Stig Møller og det dér, men i et sprog, man kan forstå. Så bliver det læst.

I skal skrive kort, for det andet var stort set spildt. Men lav en bog over det. Det er frustrerende. Døgnet har 24 timer.

Så er vi fremme ved noget af det sidste, som blev berørt også egentlig af Lisbeth Knudsen. Er det egentlig så galt med debatten? Hvor meget kan man forvente, at almindelige mennesker skal følge med? De skal også passe deres børn, og i betydelig større omfang synes jeg, og en hel masse andre ting. Og de skal forholde sig til kunstig befrugtning og aktiv dødshjælp og op og ned ad stolper, og det kan man ikke. De skal også sove. En gang imellem må det være tilladt at slappe af og se en dum film i fjernsynet, læse et dameblad. Det gør også jeg, ikke sandt. Og så er der ikke tid.

Jeg siger: Længe leve det repræsentative demokrati. Jeg siger: Jeg køber meget de menneskers synspunkt, og der er mange i Danmark, som siger, at alle de der ting må I da selv finde ud af. Vi stemmer på jer sådan ca. hvert 4. år, og så skal I da ikke komme rendende hele tiden. Så hvor meget mere kan man forvente debat og aktivitet. I forhold til andre befolkninger og andre lande ligger vi efter min mening langt foran, også med åbenhed og globalisering.

Meget af denne her debat kører på forkerte præmisser. Men kære journalister, og især dem herinde på Christiansborg, tag lige og find ud af, hvordan Folketinget fungerer, og prøv at gå ned i substansen i stedet for at køre processen også indenrigspolitisk. Det ender med et valg. Gud gør det ej, det ender med en atomkrig, hvor vi alle sammen dør. Men ellers ender det jo ikke. Det ender jo ikke.

Hvis der kommer en ny regering til, kommer der måske en ny politik. Så skriv om den i stedet for, og om hvem der skal være ministre. I kører på det overfladiske, så jeg vil skubbe bolden meget tilbage til pressen. Så vil jeg sige, selv om det måske er upopulært, at jeg ikke tror, der behøves så mange flere penge til folkelig oplysning. Der behøves en mere kvalitetsorienteret og vidende presse.

Formanden:

Tak til Frank. Jeg var lige ved at tro, at du ville ende med at foreslå et særtillæg til Jyllands-Posten med spørgsmål og svar, du havde stillet i Folketinget. Men det er ikke sikkert, at de kan bringe dem på én gang. Avisen kan i hvert fald ikke komme igennem brevsprækkerne.

Så er det Knud Erik Hansen.

Knud Erik Hansen (SF):

Nogle gange kan man jo sidde med en fornemmelse af, når man hører debatten, at vi sådan sidder og pisker os selv og stiller os en fuldstændig umulig opgave. Og så siger vi, at så er der kun pisken. For opgaven er umulig på nogle måder, i hvert fald sådan som vi stiller den.

For hvis vi har den forestilling om, at EU pludselig skal blive dagligdag i dagligdagen for hele den danske befolkning, og at man hundrede procent skal være med, er det jo en umulig opgave.

Vi må tage udgangspunkt i, at det, folk reagerer på, jo er noget, der er relevant for dagligdagen. Man skal have fat i sin dagligdag, og det reagerer vi alle sammen på. Vi reagerer også på det, vi i virkeligheden også kan forstå. Det kan man bare se herinde i Folketinget. Der er da masser af ting, vi ikke kan forstå, og som bare ryger hen over hovedet, fordi vi simpelt hen ikke har forståelsesrammen for det. Der sker så mange ting i det her samfund, som man ikke kan forstå, og som man ikke kan kapere, fordi vi ikke har apparatet oppe i hovedet, og vi kan simpelt hen ikke have det apparat til at forstå det oppe i hovedet. Det gælder selvfølgelig også for folk i EU-debatten.

Så har vi også nogle gange noget forløjethed og nogle forskellige forestillinger. Jeg er lidt uklar på, hvad vi egentlig skal, og hvad folk egentlig vil med debatten. Jeg synes, at jeg hører forskellige dagsordener for debatten. Jeg hører nogle, der siger, at vi skal have debatten, fordi folk virkelig har misforstået det hele. Og så mere information, det kan vi nok løse problemet med. Det tror jeg ikke.

Hvis man har det udgangspunkt, så går vi helt galt i byen. Det er lidt den debat, der kører, hvis man bare siger, at nu skal vi have en stor debat om Europa og struktur og det hele. Det er det, der kører, hvis ikke man tager det alvorligt og siger, at der faktisk dybt i folk ligger en stor skepsis over for EU og for den opgave, EU har.

Jeg oplever, at vi grundlæggende har et fantastisk problem med, at vi har et EU, som en stor del af befolkningen i virkeligheden ikke accepterer som beslutningsorgan. Prøv at tænke jer igen, hvis vi havde Folketinget, og man ikke accepterede, at vi tog beslutninger i Folketinget. Så havde vi virkelig et problem.

Det er faktisk det problem, vi i høj grad står over for i EU, at folk faktisk ikke accepterer EU som beslutningsorgan. Det er ganske alvorligt, og det klarer man ikke bare med en debat. Jeg tror, man skal have en grundlæggende, i virkeligheden meget mere seriøs debat om: Hvad er det så, EU skal lave? Hvad er det for et EU, vi godt vil have. Folks bekymring skal vi tage alvorligt.

Det andet er også, at når vi tager debatten, hvad er det så for en debat, vi tager. Der står vi jo virkelig i et stort dilemma nu, hvor vi står over for nogle meget store strukturændringer. EU har fået så mange opgaver, fordi der skal ske så meget i EU. Vi skal til at have en debat om struktur, som i virkeligheden i mange tilfælde er folk fuldkommen uvedkommende.

Jeg er helt enig med Lisbeth Knudsen. Hvis vi overhovedet skal overleve det her og komme igennem det her, er det enormt vigtigt, at vi får EU-politikken ned på dagligdagens plan. Det skal være det, der er relevant for folks dagligdag, det, man kan forholde sig til, og som man har en jordisk chance som befolkning for at forholde sig til. Det skal vi også gøre meget mere herinde, end vi gør. Europaudvalget er da i virkeligheden noget værre noget. Det er lidt gas nogle gange, at vi sidder og debatterer det her, for det bliver på sådan et overordnet plan, vi sidder og har debatten.

Den her debat skal ud i de stående udvalg, og det skal betragtes som indenrigspolitik. Bare tag det lille faktum, at alle de direktiver, vi får, da ikke kommer ud til de stående udvalg som lovforslag. Vi får lovforslag, når vi behandler lovforslag. Men de stående udvalg får jo ikke direktiverne som lovforslag og behandler dem som sådan. Nej, de får en redegørelse fra ministeren og en tolkning af embedsmændene. Det er jo ikke en måde at skabe politik på og skabe livsnerve på i den daglige politik, som sker i EU. Vi skal meget tættere på den daglige politik, hvis det skal fungere.

Så er der det med forståelsesrammen. Der vil jeg godt skyde lidt på pressen, for jeg synes, I er utrolige til at putte os i nogle båse. Tænk sig, vi kan have en europadebat, som har så mange facetter, som rummer så mange aspekter, og så er de eneste kategorier, vi næsten kan have, ja og nej. Det er den tolkningsramme, vi næsten alle sammen bliver puttet ind i. Så er der lige kommet det der med skeptikere ind. Man kan også godt være skeptiker. Så vi har tre kategorier for, hvad politikere kan være i Danmark, når vi snakker EU. Den skal vi ud over. Vi skal have en meget mere mangefacetteret tolkning af det, der bliver sagt, hvis vi skal overleve den her debat.

Jeg tror grundlæggende kun, vi får den, hvis vi også begynder at være meget kontante i forhold til det, der foregår også i forhold til dagligdagen, for det, der præger og også ødelægger debatten, er jo forløjetheden. Folk reagerer også på den forløjethed, vi har i debatten. De gider jo ikke, for de siger jo også, at det er forløjet, og at man ikke forholder sig til virkeligheden.

Så jeg tror grundlæggende, at det, hvis der skal være et kort svar, må være, at vi skal dykke ned i indholdet, vi skal ned i dagligdagen i europapolitikken, og så kan vi måske bygge noget ovenpå ud fra det. Det er måske også en meget sund måde at lave en overbygning på.

Formanden:

Igen tak til Knud Erik. Så er det Margot Torp.

Margot Torp (S):

Jeg er medlem af Folketingets Fødevareudvalg og Folketingets Miljøudvalg, og begge udvalg er meget EU-tunge. Jeg har kun siddet i Folketinget i 3 år, så jeg ser stadig væk på hele institutionen med rimelig nye øjne.

Det, der kalder mig op, er det, som Lisbeth Knudsen og Ulla Østergaard nævnte i de to i øvrigt meget udmærkede indlæg. Dels vil jeg gerne lige sige lidt om, at jeg ikke synes, at pressen behøver at afvente, at vi som folketingspolitikere bliver bedre, hvad jeg under alle omstændigheder synes vi skal blive. Men jeg synes, at Lisbeth Knudsen selv gav et meget godt eksempel på, hvad der havde fænget. Det var bl.a. den der sammenligning mellem EU-landene. Jamen det kunne man jo gøre på mange områder.

Det andet er et forslag om at være konkret. Jeg har lige været med Miljøudvalget på en Østeuropatur, som havde fokus på, hvordan miljøet og hele EU-udvidelsen kommer til at fungere. Og der var, siger jeg, så mange gode historier i de projekter, vi var ude at se. Det ville simpelt hen være noget, folk virkelig kunne forholde sig til. Det her behøver ikke at være sådan en EU-reklame. Man kan også sagtens finde projekter, som har været svære.

Men der var vi virkelig helt ude i ottende kartoffelrække for at se, hvad det betyder, at man får sat strategi på en miljøudvikling, og hvordan man med rimelig få midler faktisk kan hjælpe til i nogle af de lande.

Men så til det med os herinde, som ikke er helt gode nok. Det synes jeg er fuldstændig rigtigt. Jeg synes også, der er begyndt at blive taget hul på det. Jeg kunne desværre ikke være her fra starten, så det er måske nævnt. Men jeg har i hvert fald været en blandt dem, der var på et 3-dages-kursus for et års tid siden, netop fordi jeg er i de her udvalg. Det var arrangeret af Folketinget og med meget, meget gode kræfter i de forskellige Kommission og Råd og Parlament. Sådan nogle bliver der lavet løbende, men det er ikke nær nok. Det er jeg slet ikke i tvivl om.

Derudover mener jeg også, at man må udvikle de kom-sammen-samarbejder, der er på miljøområdet. De kunne passende også være f.eks. på fødevarer, hvor folketingsmedlemmer eller parlamentsmedlemmer fra de forskellige lande kommer sammen og diskuterer emner af fælles interesse.

Jeg synes også, at man sagtens kunne forestille sig videokonferencer, hvor f.eks. miljøudvalgsmedlemmer i forskellige lande diskuterede. Ja, det her kan udvikles på mange måder.

Jeg mener også, det er vigtigt, at vi kommer videre med hele den ændrede organisering eller fokus på, hvordan vi herinde bliver bedre til at håndtere EU-bilag og hele EU-stofområdet, måske også med en styrket sekretariatstøtte.

Formanden:

Den er sikret, ja. Så er det Søren Winther Lundby.

Søren Winther Lundby:

Jeg må indrømme, jeg synes ikke, det går helt godt.

Det, der sker, er jo, at resten af Europa har taget hul på at fylde indhold i den europæiske forfatning, som jeg sammen med andre tror, kommer i 2005. Imens Europa er i gang med det, sidder vi så og morer os over Frank Dahlgaard og alle de spørgsmål, han har stillet. Det er selvfølgelig meget morsomt, men det ændrer ikke ved, at det konkrete arbejde er gået i gang. Og hvorfor ikke deltage i det? Hvorfor ikke? Én ting er, at vi skal i gang med debatten, men hvorfor ikke også komme i gang med det konkrete arbejde?

Dér forstår jeg faktisk ikke, hvorfor sådan en som Keld Albrechtsen ikke tager handsken op og siger, ja, der er en europæisk forfatning på vej. Jasiden har undladt at fortælle os det i mange år, men nu begynder de så småt at indrømme det, lad os så komme i gang med arbejdet. Lad os lave et forfatningsforum, der består af ikkeparlamentarikere, af de borgere, som I mener, er glemt i debatten, og lad os komme i gang med arbejdet.

Det, jeg frygter, der er ved at ske nu, er, at Keld Albrechtsen og konsorter lukker den debat ved at lave en bureaukratisk manøvre, som går ud på at sige, at de organisationer og foreninger, der skal have penge, det er dem, der allerede står på listen. Dermed kommer der altså ikke rigtig nogen udluftning ind i denne her debat.

Jeg er fuldstændig enig med Knud-Erik Therkelsen i, at der ude i felten er nye ting på vej. Vi kan lave nye ting og sager. Der er masser af synergieffekter, som ikke bliver indfriet. Dem kan vi indfri. Men dér bliver jeg bare nødt til at være noget bureaukratisk og sige, at det kan vi ikke uden penge.

Nu sagde John Steen Johansen, at der er penge nok i det her projekt. Det kan være, der er det i AOF, men det er der altså ikke andre steder. 10 pct.s-puljen er slet ikke relevant i denne her sammenhæng. Den kan jo ikke betale vores telefonregninger, og det er altså sådan nogle banale ting, det drejer sig om.

Så hvorfor ikke tage handsken op og lad os få lavet et forfatningsforum, der består af ikkeparlamentarikere og lad os komme i gang med arbejdet og tage de bureaukratiske konsekvenser, som følger heraf med hensyn til at tildele midler til nye organisationer.

Formanden:

Jeg skal egentlig ikke gå ind i polemikken, jeg skal bare sige, at et af problemerne, når vi diskuterer offentlige bevillinger og ikke bare på EU-området, er selvfølgelig, hvor mange basisomkostninger for organisationer skal man betale. Det er selvfølgelig også en diskussion. Om man skal betale from scratch - med alle omkostninger til husleje, telefon - eller om det er til aktiviteter. Men det er en større debat.

Jeg siger det her for også lige at have det med i billedet.

Så er det Ivar Nørgaard.

Ivar Nørgaard (Ældre Mobiliseringen):

Jeg synes, der har været mange virkelig interessante indlæg, men jeg må indrømme, at de fleste af dem synes jeg, jeg har hørt for mange år siden, for vi har jo stået i de samme problemer igennem de sidste 10 år. Vi har så dannet Rådet for Europæisk Politik for at imødekomme nogle af ønskerne om, at nu skulle det være mere vedkommende, vi har lavet Folketingets Informationstjeneste, og vi har også lavet disse opl ysningsmidler til dem, der vil informere.

Men lige meget har det altså åbenbart hjulpet. Og hvad er der galt? Ja, hvis vi tager Rådet for Europæisk Politik, så var ideen jo, at her skulle medlemmerne af Europaudvalget, medlemmerne af Europa-Parlamentet og organisationsfolk og særligt interesserede mødes og drøfte de aktuelle problemer.

Men stort set er der ikke kommet nogen fra Europaudvalget og heller ingen danske medlemmer fra Europa-Parlamentet. Nej, det har været meget småt med optræden fra de to. Og tit har de møder været lavet samtidig med, at de, der skulle komme, har været optaget andre steder.

Så har vi set, at talere er kommet farende ind og har holdt et lille indlæg og så er styrtet op, fordi vedkommende var ordfører oppe i Folketingssalen, eller ministeren skulle hen og modtage en eller anden koryfæ fra udlandet. Det er altså ikke blevet til det, det skulle være.

Jeg ved ikke, om man kan få det liv i det, som man burde, for her var i hvert fald mulighed for, at man fik koordineret de danske holdninger og den danske debat. Men det har vi faktisk ikke fået.

Det næste var, at vi allerede dengang sagde, at fagudvalgene skal forbehandle alle sagerne, inden de kommer i Europaudvalget. Det eneste, der skete, var, at man gjorde det skriftligt fra Miljøudvalget, men længere kom man ikke dengang. Nu er man kommet så langt, at Fødevareudvalget beskæftiger sig med det, før man beskæftiger sig med det i Europaudvalget.

Men selvfølgelig burde alle direktiverne behandles i fagudvalgene, for så havde man måske opnået det, at de folketingsmedlemmer, som går ud til vælgerforeningerne, vidste noget om, hvad der foregik i EU. Det ved stort set ikke andre end dem, der sidder i Europaudvalget.

Det er jo et af problemerne, at det slet ikke er et emne i vælgerforeningerne. Hvorfor er det ikke et emne i vælgerforeningerne? Fordi de folketingsmedlemmer, der går ud i vælgerforeningerne, ikke kender noget til sagerne. Det er kun dem, der sidder i Europaudvalget, og de har ikke tid til at gå ud i vælgerforeningerne, for de er optaget af møder uafbrudt eller ude at rejse og skal møde så mange andre. Jo der er for lidt information i vælgerforeningerne. Det er jeg helt overbevist om.

Så vil jeg lige sige om det med det folkelige. Jeg er enig med dem, der siger, at man ikke må tro, at hvis vi kom så langt, at de, der var politisk interesserede i vælgerforeningerne, fik noget at vide, at man så fik hele befolkningen til at følge med i alle de her problemer. Det kan man selvfølgelig ikke forlange, og jeg er enig med dem, der siger, at det er der heller ingen grund til.

Det er nok, at man interesserer sig for det, når man bliver spurgt, altså før der skal være afstemninger. Og der synes jeg, vi har meget gode erfaringer her i landet med, at så er danskerne optaget af det. Vi har en meget høj stemmeprocent, når der er folkeafstemninger. Så det synes jeg ikke er så begrædeligt. Det er mere begrædeligt, at de, der er interesseret i politik, ikke har fået gjort EU til noget særligt, de også aring; bør interessere sig for.

Det, jeg ser som en stor risiko ved det, vi nu taler om og ved de to organisationer, der er lavet uden for Folketinget til at beskæftige sig med Europa, er, at det ender op i, at det bliver et knald eller fald eller et enten-eller.

Altså hvis man siger: Vi tager alle forbeholdene til én afstemning, og der er tendenser til, at det vil ende med, at alle forbeholdene skal afskaffes ved én afstemning, så bliver alle vi 70 pct. i den danske befolkning, som er skeptikere og som ikke vil ud af EU, men heller ikke vil have Europas forenede stater, sat i en særdeles vanskelig situation.

Og jeg garanterer for, at langt størstedelen så vil sige nej. Det skal I bare være klar over, I, der tror, at I kan få lokket folk til at sige ja ved at sætte alle forbeholdene til afstemning på én gang. Jeg tror, at langt størstedelen vil sige nej.

Vi er nemlig vant til at tænke i nationalstaten. Det er nationalstaten, vi henvender os til, når vi skal have social retfærdighed, når vi skal have kulturpolitik og alt muligt andet, og der skal gå mange generationer, før det kan blive ændret til, at vi er europæere. For specielt de nordiske lande er præget af at tænke i nationalstatbaner. Folket og

nationalstaten, det er det samme i de nordiske lande. Det er det ikke i så mange af d e andre EU-lande, og det gør altså en stor forskel.

Så jeg vil meget advare imod, at man vil nå frem til, at det skal være knald eller fald. Jeg tror, at man er nødt til at se, at vi, der tænker meget i nationalstatbaner, fortsat skal tænke i dem, og vi vil gerne være med i det økonomiske samarbejde også. Der, hvor vi kan se, at de andre kan gøre det bedre, end vi kan gøre nationalt, skal vi selvfølgelig sige ja. Men ikke længere. Det er mit råd.

Formanden:

Bare lige for, at der ikke skal danne sig nogen myter, vil jeg gerne sige, at rent faktisk gøres der en systematisk indsats med hensyn til inddragelse af fagudvalgene. I dag er der ikke to afdelinger, det er samlet i en parlamentarisk afdeling, og der er afsat personalemæssige ressourcer til en systematisering.

I forbindelse med kommissionsprogrammer og arbejdsprogrammer for formandskab har vi halvårslige møder nu mellem Europaudvalget og fagudvalgsformændene, og alle udvalgene prøver at få det tilrettelagt sådan, at man har en arbejdsplan, så man i udvalgene kan prioritere de sager af størst relevans i forhold til deres område på EU-området.

Jeg siger ikke, det er godt nok. Jeg siger bare, at vi har prøvet at tage et ryk fremad på det her, og der er en stribe udvalg, der er godt i gang med det som sådan. Bare for at få den oplysning med.

Så skal jeg sige, at jeg har ni stykker tilbage på listen, og vi skal stoppe, når klokken er 12.00, da vi er forpligtet til anden side. Undskyld, Ivar!

Men det er allerførst Gitte Lillelund.

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg havde egentlig ikke tænkt mig, at jeg skulle have taget ordet i dag, for jeg havde tænkt mig, at jeg skulle sidde og lytte, og jeg skulle have alle de gode ideer med hjem. Ikke bare fra de oplægsholdere, vi har hørt, men faktisk også fra alle de folk, der sidder nede i salen.

Der er kommet nogle enkelte gode ideer, men jeg mangler stadig væk et bud på det, som Lene Espersen var inde på: Hvordan får vi gjort debatten folkelig? Så det er altså ikke af organisationsfolk, for hvis jeg kigger på deltagerlisten her, så kan jeg finde ét navn, som ikke er efterfulgt af navnet på en organisation. Altså så man kan sige: Der kommer jeg fra, ikke? Alle øvrige kommer fra en eller anden organisation.

Selvfølgelig er det relevant, at vi sidder herinde bag lukkede døre på Christiansborg og diskuterer, hvordan vi gør det her folkeligt; men lige præcis at gøre det folkeligt, det er netop det, vi ikke gør, ved at vi sidder her. Jeg kunne godt have tænkt mig, at der sad nogle helt private personer, der havde lyst til at komme herind og komme med deres bud på: Hvad skal der til for, at lige netop jeg føler, at jeg er mere informeret, eller at jeg er mere kvalificeret til at tage EU-debatten.

Derfor en meget kort opfordring: Skulle der sidde nogle dernede med et guldkorn, som kan fortælle, hvordan vi tager debatten? Lene Espersen var inde på, hvorfor man skal diskutere fiskeri og hvidbøger og grønbøger herinde i stedet for at flytte det ud i marken, ikke? Det er en idé, at vi kommer ud og diskuterer de steder, hvor det er relevant. Men jeg kunne godt bruge nogle flere ideer.

Og jeg vil da opfordre til, at det er jer, der kommer på banen, så det ikke bare bliver panelet heroppe, som snakker den sidste halve time.

Formanden:

Ja tak, og det er Erling, ikke?

Erling Henriksen (Nørrebro Radio):

Jo, jeg hedder Erling Henriksen, og jeg er her både fra Nørrebro Radio som radioaktivist og optager det her, idet vi sætter stor pris på politiske debatter i Nørrebro Radio, men jeg er her nok så meget ikke alene som medlem af Grundlovsværn 2000, men også som bestyrelsesmedlem, og der kan jeg i hvert fald mene her, at det vil være godt at bidrage med et såkaldt folkeligt element. Det kan man jo så diskutere: Repræsenterer vi folkel igheden, og hvad er folkeligheden, som nogle spurgte.

Men i hvert fald har vi bestræbt os på at få informationsmateriale ud omkring det, vi synes, der er væsentligt, nemlig et værn om den grundlov, som vi sætter så stor pris på, men som mange jo ønsker skal ændres. Som juristen Henning Koch sagde i sin tid i 1993: »Nu var det altså snart på tide, for den var jo overskredet allerede 200 gange« ifølge den såkaldte gummiparagraf § 235 i den gamle Romtraktat.

Men nu er vi jo helt fremme ved Nicetraktaten, og vi er også fremme ved, at der er kommet en Schengenlov på basis af Schengenkonventionen. Og det er jo det, der har bevirket, at Grundlovsværn 2000, som i sin tid stiftedes som Grundlovsværn 1997, har taget det problem op på den måde, at man simpelt hen har anlagt en sag mod statsminister Poul Nyrup Rasmussen for grundlovsbrud ifølge § 3.

Det synes vi egentlig er et væsentligt delelement. Det er ganske vist et delelement i hele EU-processen, men der er jo den udvikling, som bl.a. Nyt Europa, synes jeg, står meget for, netop at vi skal frem til Europas - om ikke ligefrem forenede stater, så i hvert fald et føderalistisk Europa. Det er jo ikke alene Nyt Europa, der står for det, det er der også enkelte andre personligheder, som står for.

Det synes vi i hvert fald ikke er sagen, men det væsentligste er jo egentlig: Hvad er det, der sker omkring Schengenaftalen og Schengenkonventionen, og hvor lidt har vi egentlig ikke også hørt omkring det?

Når Lisbeth Knudsen siger, at det er noget med lyst kontra pligt, så synes jeg i hvert fald, at der er mange debatter i debatudsendelsen på DR 2, som har skabt, så vidt jeg ved i hvert fald, et stort seerantal på seriøse spørgsmål, der bliver debatteret. Men har Schengen været oppe at vende der? Har andre problematikker? Har Nice?

Man kan jo ikke vide noget om den debats forløb, før man har haft debatten, så hvis man ligesom skal spille bolden over til, at det folkelige skal klares på anden vis, så vil jeg også nok sige, at der har DR da sandelig en vekselvirkende betydning i den sammenhæng. Selvfølgelig også pressen. F.eks. ville Jyske Vestkysten meget gerne tage en indstiksavis, som vi havde proklameret som en ny måde at få det folkeligt ud på, idet vi så ved hjælp af eventuelle nævnsmidler, som vi desværre ikke fik, kunne være kommet ud en 115.000 læsere der. Forinden havde vi nu søgt, så vi var landsdækkende, men det havde kostet 650.000 kr. Men det var en ny måde at komme ud til folket på.

Der er nu altså forskel på, om man har en bog, der ligger i en boghandel, og som så bliver anmeldt i eliteberedskabet inden for de dominerende aviser, de såkaldte - hvad skal vi sige - debatdominerende aviser, og så måske alligevel ikke kommer ud til folket.

Hvordan kan man gøre det? Vi synes faktisk, vi greb det meget nyt og godt an, men vi fik ikke en krone til det projekt. Derimod har vi samtidig søgt om at få kroner til grundlovsmøder ovre i Sønderborg her, ligesom vi gjorde det sidste år, og det fik vi 100 pct. tilskud til.

Men det er den lille gruppe af mennesker, og der er jo ikke presseinteresse for, jeg havde nær sagt nejsigernes debatmøder. Det ser vi jo også i grundlovsdagens tv-reportager. Er der nogen som helst dækning fra de steder, hvor man virkelig tager grundloven alvorligt, frem for f.eks. der, hvor Anders Fogh Rasmussen bruger det til at køre på en høj embedsmand herinde? Det synes jeg er en proportionsforvrængning, som Danmarks Radio og TV 2 for den sags skyld også har ansvaret for.

Så må jeg dog sige, at da vi sendte en pressemeddelelse her sidste gang om højesteretssagen mod Poul Nyrup Rasmussen, som verserer og som får sin afgørelse den 26. juni kl. 12.00 i Højesteret, da var TV 2 mødt, da var Politiken mødt, og da var - selvfølgelig - også Det Ny Notat mødt. Det er altså sagen om at få en sag, lige præcis som det var i august 1996.

Formanden:

Er du ved at være igennem, Erling. Jeg har ni på listen her bagefter.

Erling Henriksen:

Det er helt i orden. Fuldstændig indforstået med det. Jeg synes blot, at her er et folkeligt element, og jeg håber, at Nævnet vedrørende EU-oplysning fremover ikke glider en eller anden ukendt vej, måske i retning af føderalismens Europa, så skal vi altså støtte det meget mere end de få nejorganisationer, der til gengæld har et alvorligt budskab, som de ikke kommer ud med ud fra den manglende formidling, der er via pressen og medierne.

Formanden:

Tak for det. Så er det Asger Baunsbak.

Når jeg beder om ordet, er det som medlem af Nævnet vedrørende EU-oplysning og også som den ældre i det folkeoplysende arbejde, for jeg har været koblet på dette oplysningsarbejde på en eller anden måde i 30 år fra 1971 før 1972-afstemningen og altså op til i dag.

Dengang var jeg undervisningsdirektør i det direktorat, der af Folketinget fik overdraget at skabe oplysning omkring EF, som det hed dengang, og når jeg ser tilbage, må jeg lige gøre status på én måde. Jeg er helt enig i det, Frederik Christensen har fremlagt, men jeg må sige, at for 30 år siden spillede oplysningsforbundene en gigantisk rolle sammen med landboforeninger og fagforeninger og husholdningsforeninger og højskoler og naturligvis også partierne.

Når jeg beder om ordet, er det, fordi man som medlem af nævnet jo opdager, at der er et tabuemne, som man ikke kan nævne. Og det tillader jeg mig så her, hvor de politiske repræsentanter er til stede.

Jeg mener, at når man på længere sigt skal gå ind i nye former, både for at imødekomme det, som grundlovsbevægelsen, der havde ordet for lidt siden, var inde på og også det, som Søren Winther Lundby har været inde på med hensyn til basisstøtte og specifikke projekter, og hvad ved jeg, så ville det være en fordel, hvis partierne tog sig selv i skole og sagde: Vi opgiver at få disse bloktilskud til parti er og til de tre organisationer Folkebevægelsen, JuniBevægelsen og Europabevægelsen.

Det ville være radikalt, så det battede noget, og jeg er helt enig med Keld Albrechtsen i det, han sagde om det. Så kunne vi nemlig prøve at få givet nævnet den tillid, der ligger i at give det mulighed for at handle afbalanceret og frisindet og ud fra de kvalitetskrav, som må lægges til grund.

I må også se i øjnene som partier, at i 1971 var 30 pct. af vælgerne medlem af et parti. I dag er det 5 pct. Hvad har vi af indflydelse på partierne? Vi skal sige god over for befolkningen, for at det bliver brugt, men i virkeligheden er der noget her, som I må bøje jer for.

Skal der føres fornyelse frem både på den ene og den anden led, skal det ske ved møder, Internet, bøger, konferencer, radio og tv, hvad ved jeg, så giv fri bane. Det bliver ikke lettere at være medlem af Nævnet vedrørende EU-oplysning, skulle jeg hilse og sige, men det bliver til gavn for debatten. Som det er nu, er det kørt af sporet eller stivnet.

Formanden:

Tak for det. Jeg vil henstille til, at man ikke bruger mere end 2 minutter hver, for ellers går det ud over de sidste. Det er Erik Boel.

Erik Boel:

Det er en spændende debat, vi har her til formiddag. Jeg vil sige, i Europabevægelsen har vi ikke opfattet det her arrangement som en slags ansøgningsrunde, som en skønhedskonkurrence, hvor bevægelserne skal gøre sig til. Havde det været en skønhedskonkurrence, ville Europabevægelsen også have sendt en anden repræsentant.

Det, der kalder mig på banen, er Kristian Thulesen Dahls spørgsmål, om det er en idé at få nogle flere folkeafstemninger, så vi på den måde kan fremme viden, oplysning om EU. Jeg er utrolig glad, Kristian, for, at du stiller mig netop det spørgsmål.

Jeg vil sige ja, udgangspunktet må for mit vedkommende i hvert fald være, at med hensyn til de folkeafstemninger, vi har haft - vi har vel haft en fem stykker efterhånden siden 1972 - der mener jeg, det er rigtigt at sige, at de har bidraget til at øge befolkningens viden. Mange af os, der sidder her, har været med til debatterne rundtomkring, og vi har hver gang fået nye årgange af især unge på banen, der har engageret sig i de her spørgsmål.

Jeg har personlig den opfattelse, at folkeafstemninger er et sympatisk supplement til det repræsentative demokrati, vi i øvrigt har. Men når det er sagt, mener jeg selvfølgelig ikke, at det er vejen frem. Folkeafstemninger kommer tit til at handle om ja/nej til hele samarbejdet. Det kommer tit til at handle om noget helt andet end det, der står på dagsordenen. Det er også det, vi har set i Irland.

Tværtimod må det gælde om, at vi i den danske europadebat får integreret EU-spørgsmålet i den daglige debat. Det må være det, der er ambitionen, som Lisbeth Knudsen meget præcist formulerede det, synes jeg. Når vi diskuterer miljø, så bør EU-vinklen da indgå, hvor den er relevant; tilsvarende på fødevarerspørgsmålet osv. osv. Det er det, der må være ambitionen, og også at vi kommer på omgangshøjde med de andre lande ude i Europa, når det gælder europadebatten, så vi også kan få indflydelse i en bredere europæisk sammenhæng.

Lad mig slutte af med at sige, at jeg tror, der er to problemer i denne her sammenhæng - der er sikkert flere - men der er i hvert fald to. Det ene er det gamle flæskeprissynspunkt, det gælder jo stadig væk. Vi koncentrerer os i al for høj grad om de økonomiske aspekter af samarbejdet. Det er blevet lidt bedre, men vi hænger stadig væk fast dér.

Nejsigerne trækker den politiske dimension frem, hvor den kan bruges som et skræmmebillede ofte i en stærkt forvrænget og fordrejet form, og fra jasiden fortier man, eller reducerer man betydningen af de politiske dimensioner i samarbejdet.

Og det andet punkt, tror jeg, er, at samarbejdet lider voldsomt af et demokratisk underskud. Det er alt for fjernt, det er alt for bureaukratisk, og det er slet ikke demokratisk nok.

Vi ser jo også på valgdeltagelsen, at folk ikke gider gå hen og stemme. Når der er valg til Europa-Parlamentet, er det omkring halvdelen af befolkningen, der orker at gå hen og stemme, og det smitter da selvfølgelig også af på folks viden om det her projekt. Hvis ikke man har noget at skulle have sagt i særlig grad, hvorfor så engagere sig i det?

Vi har en enestående chance for at få gjort op med det her i forbindelse med regeringskonferencen i 2004, og der glæder vi os til at bidrage fra den danske Europabevægelses side.

Formanden:

Tak for det. Det er nogle lange 2 minutter. Så skal vi herhen. Det er din tur.

Henning Dochweiler (Askov Højskole):

Jeg kommer fra Askov Højskole. Der har været talt meget om det konkrete og om forholdet til pressen og for den sags skyld også pressens forhold, og vi skulle nødig gå herfra med en fornemmelse af, at vi ikke længere behøver at beskæftige os med visionerne.

Derfor vil jeg godt knytte lidt an til det, som blandt andre Knud-Erik Therkildsen fra Højskolen Østersøen sagde. Vi har brugt 150-200 år i dette land på at få opbygget en national, en kulturel identitet, som mange med rette føler er truet i dag, og de reagerer så med angst over for både det fremmede og over for de fremmede og i nogle tilfælde direkte med nationalisme.

Der vil jeg godt svinge mig så højt op som til at sige, at jeg faktisk mener, at folkeoplysningens opgave i dag er af samme vigtighed, som den var for 150-200 år siden. I denne globale tidsalder må den finde en form for demokrati, som rækker ud over nationernes grænser. Det er jo faktisk det, som vi skal forholde os til.

Det konkrete, som Søren Winther Lundby også var inde på, der sker ude omkring i Europa bl.a. med charteret, som vi bliver nødt til at forholde os til, og hvor man kan sige, at det teknokratiske koncept, som vi har forholdt os til indtil nu, er nået til vejs ende. Det må man sige ærligt, for sådan forholder det sig. Det er nogle helt andre ting, der står på spil.

Det er bl.a. det nationale demokrati, og derfor tror jeg, vi må lægge en dimension mere ind i det, vi kalder folkeoplysning. Jeg er i øvrigt ikke bange for at bruge ordet folkeoplysning, det er stadig væk et godt ord, men det er kun anvendeligt, hvis vi giver det en mellemfolkelig dimension, og derfor vil jeg gå meget ind for - som et par af de andre talere har gjort før - at vi får nogle endnu bedre muligheder for at føre denne mellemfolkelige dialo g.

Der kan jeg konkret sige, at i hvert fald hvad højskolerne angår, der oplever vi, at der er lagt nogle ganske snærende rammer ind for, hvad vi kan tillade os med hensyn til at invitere udlændinge til at tage den debat med os. Det er et meget langt, sejt træk at gøre debatten mellemfolkelig, europæisk for den sags skyld. Men jeg kan ikke se, at der er anden vej end den op ad bakke for så at knytte helt an til det, som Søren Bald talte om til en start. Det er faktisk det konkrete, som vi har at forholde os til.

Jann Sjursen (KRF):

Det skal jo være kort, så jeg har det nok med ja/nejdebatten, som Knud Erik Hansen gav udtryk for det for lidt siden, at debatten i dag afspejler en kategorisering af både befolkning og politikere i to kasser, henholdsvis en ja- og en nej-, og det synes jeg er sådan lidt træls. Det er ikke kun, fordi jeg så ikke kan finde ud af, hvilken kasse jeg selv skal være i, men også fordi jeg dybest set tror, at så ser befolkningen ligesom jeg selv lidt and erledes på sagen, når det kommer dertil.

Derfor er jeg heller ikke helt enig med Søren Bald, når han taler om den meget skarpe kløft, der tilsvarende deler befolkningen i en ja- og en nejdel, hvis man skal skære det ud i pap ud over det, Søren Bald selv gjorde.

Til gengæld - og det skal være mit input til debatten her i dag - er jeg meget enig i det, han sagde om folkeoplysningens karakter i øvrigt, at den ikke kan føre til et bestemt mål, i hvert fald som jeg noterede det, men den kan være med til at legitimere tvivl og skabe rum for samtale.

Det synes jeg er ekstremt vigtige kodeord i forhold til det projekt, vi står over for med hensyn til EU-oplysningen som sådan. Men det er det også generelt i forhold til vores folkestyre. Det skal så være min pointe her til sidst.

Vi kan diskutere EU-oplysning og en stærkere folkelig forankring af EU nok så meget, som vi kan have lyst til de kommende måneder og år. Jeg tror, at EU i denne her sammenhæng er samspilsramt af en generel sygdom, som hersker i vort folkestyre som sådan, og som ikke mindst politikere har et enormt stort ansvar for, nemlig at vi med den måde, som vi politisk fra lovgiverside og fra regeringens side fører debat på, ikke er med til at legitimere tvivl, ikke er med til at skabe rum for den gode, politiske samtale. Og det rammer med tidobbelt effekt hele EU-diskussionen, fordi det alt andet lige er lidt fjernere end det, som så stadig væk er relativt nært.

Derfor kan spørgsmålet om EU-oplysning og folkelig forankring af EU i virkeligheden ikke ses isoleret fra en diskussion om hele vort folkestyre, hele vort demokratis folkelige forankring. Det er dér, den for mig at se for alvor er gruelig gal, men det giver - som jeg siger - dobbelt eller tidobbelt udslag for hele EU-diskussionen. Det aspekt synes jeg faktisk er vigtigt at få med ind i denne her sammenhæng.

Formanden:

Så er det Keld Albrechtsen, der blev provokeret her for et øjeblik siden.

Keld Albrechtsen (EL):

Det er nemlig rigtigt, for jeg tror, at Søren Winther måske har misforstået mig lidt, eller også har jeg ikke udtrykt mig klart.

Men jeg mener faktisk, at det er vigtigt, at hvis vi kan få en udvidelse af midlerne - og jeg er enig med Asger Baunsbak i, at den udvidelse ikke skal gå til den pulje, som fordeles mellem partierne - så kan der blive plads både til jeres forfatningsdiskussionsprojekt og f.eks. til det ønske, der har været, men som der ikke kunne blive plads til i midlerne til bevilling omkring den grundlovsdebat, som blev nævnt af Erling Henriksen fra Nørrebro Radio. Begge dele ting, der bør kunne være plads til i den beløbsramme, som bør afsættes.

Jeg må sige til Ivar Nørgaard, at jeg desværre er fuldstændig overbevist om, at det bliver, som du frygter, at de kommer og vil have ophævet de fire undtagelser og så en stor forfatning oven i hatten. Det er vi nogle, der simpelt hen ikke vil have - og en stor del af befolkningen formentlig heller ikke.

Den debat skal forberedes og foregå på det bedst tænkelige og højeste saglige grundlag, og derfor skal forfatningsdelen, diskussionen om forfatningsmuligheder osv., selvfølgelig også støttes, sådan at de får mulighed for at gå ind og påvirke fra den side.

Og Ivar Nørgaards position: Kunne vi forblive i EU, men med undtagelserne intakte osv., skal selvfølgelig også have mulighed for at kunne blive beskrevet og udfoldet, selv om jeg tror, at flertallet på Christiansborg vil forhindre, at den kan gennemføres i virkeligheden.

Derfor er mit kompromisforslag - om jeg så må sige, hvis man kan tale om det sådan, ikke? - at vi prøver at få gennemført en forhøjelse af bevillingsrammen og en udvidelse af begrebet for, hvad der skal kunne gives bevillinger til. Det tror jeg ville være en god løsning.

Formanden:

Tak skal du have, Keld. Og så er det Karen Rønde.

Karen Rønde (V):

Jeg tænkte på, om det kunne være en idé som opfølgning på den her konference, at initiativtagerne bag den snakkede med nogle af de folk, som daglig henvender sig til os som folketingsmedlemmer og i sikkert høj grad til jer som europaudvalgsmedlemmer. Det kan være om EU, hvis der er kommet et direktiv om fiskeripolitik, landbrugspolitik, Schengensamarbejde, politisamarbejde, asylsamarbejde osv. Dem kunne man invitere til at tale på regionale konferencer rundt omkring i landet, hvor man bad dem om at komme og give deres bud, og hvor det så for en gangs skyld var politikerne, der lyttede til folket. For det er jo lidt absurd, at alle vi, der sidder her, repræsenterer en bevægelse eller et parti, og vi taler om det folk, der faktisk overhovedet ikke er til stede.

Vi får jo mange henvendelser. Hvorfor benytter vi os ikke af dem? Hvorfor ringer vi ikke til dem og siger: Kunne du være interesseret i - selvfølgelig sammen med nogle andre - at møde op i Sønderjylland eller Skagen eller Vestjylland eller Ringsted, eller hvad ved jeg, og fortælle det, du har fortalt mig? Så kan det selvfølgelig godt være, at vi ikke får hele verdenspressen og hr. og fru Jensen til at komme til det møde. Det kan godt være, det bliver en lille, sluttet skare, der sidder og taler og nogle enkelte udvalgte politikere. Men det kunne jo godt være, når man fik en lokal taler, at man fik naboer med eller familie og venner, som ville være solidariske og lytte til deres mor eller veninde.

Vi kan jo lige så godt erkende, at det er det lange, seje træk. Der er ingen nemme løsninger, for forudsætningen for en kvalificeret debat om Danmarks placering i det fremtidige samarbejde i EU er naturligvis, at folk har en viden, men det er altså også, at vi politikere har mod til at fortælle, hvad vi vil med EU, og hvordan vi tror, EU udvikler også om 20 år. For vi bliver nødt til at give befolkningen noget at forholde sig til.

Formanden:

Tak for det. Vi skal ikke tage stilling til forslag. Vi er jo inde i en lang proces. Men det kommer med. Der bliver jo lavet et referat af det her. Alt er jo tappet på bånd. Det er af hensyn til det nye Schengeninformationssystem og Keld Albrechtsen og Echelon og det hele, så vi er sikre på, at vi har det de rigtige steder henne med det samme, distribueret via Internettet.

Så er det Lisbeth Knudsen.

Lisbeth Knudsen:

To korte kommentarer. Den ene er om Danmarks Radios opgaver, som der blev spurgt til før, og den anden er om, hvad vi gør med dem, som ikke læser aviser og ikke ser nyhedsudsendelser.

Til det første vil jeg sige, at sådan som vi har grebet opgaven an, så har vi sagt, at det er nødvendigt at lave en meget målgruppeformateret debat. Vi kan ikke længere tro på, at alle debatter kan foregå i det store fælles, folkelige rum. Og den fragmentering, vi oplever nu, bliver endnu større. Det er bare det, vi skal regne med.

Derfor har vi sagt, at vi har et program som »Debat om EU« på P1, som vel har omkring en 50.000 lyttere ugentlig. Vi har »Deadline«, som meget ofte har EU-emner inde til debat, som har 70.000-80.000, nogle gange 90.000 seere. Vi har ofte EU-emner på debatprogrammet på DR 2. Vi starter 1. september et nyt udenrigspolitisk magasin på P1 hver morgen, som får et specielt afsnit om EU-spørgsmål. Så vi prøver på den måde at gøre en masse.

På Internettet har vi lavet en speciel website, som i øvrigt bliver brugt utrolig meget af skoler, efterskoler, aftenskoler, af alle mulige.

Målgruppeformateret information, fint nok. Men der vil jeg så sige, at jeg tror, at man er nødt til at gå et skridt videre og også lave den - i nogles øjne måske lidt populistiske - CD-rom til de helt unge, der skal fortælle, hvordan EU virker.

Vi kan se, at det, der er størst træk på fra folkeskolerne på vores website, er den animation, der fortæller noget om, hvordan EU-lovgivningen bliver til - og sådan noget. Det er altså desværre ikke jeres meget kløgtige debatindlæg, der er mest run på.

Så kan man godt bekymre sig meget om den gruppe, som slet ikke ser nyhedsudsendelser og ikke læser aviser. Det er måske en fjerdedel af befolkningen, som er ved at være tabt for en del af den fælles basisviden om, hvad der sker i samfundet.

Jeg bekymrer mig lige nu meget mere for den store gruppe, måske de tre fjerdedele, lige bortset fra eliten, som simpelt hen ikke forstår, hvad der foregår i vores store fælles nyhedsudsendelser og i vores store dagblade. Det er dem, vi er ved at tabe. Det er dem, I er ved at tabe i denne her debat, fordi der bruges en begrebsverden og en retorik, som simpelt hen ikke forstås.

Der vil jeg gerne være behjælpelig med flere detaljerede oplysninger, hvis der var tid til det, men hvis nogle ønsker det, kan jeg selvfølgelig uddybe det.

Formanden:

Tak for det. Og som rosinen i pølseenden er det dig, Kristian.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er en kort tilføjelse. Nu har vi snakket meget om her til formiddag, at det er vigtigt at integrere EU-politikken i indenrigspolitik og det her med fagudvalgenes inddragelse osv., men der er ét sted, hvor det ser ud, som om der overhovedet ikke skal ske nogen integration, mærkeligt nok, og det er i forhold til de ydelser, der gives, som Baunsbak-Jensen var inde på, til de politiske partier. Der holder man nagelfast på, at partierne forlods skal have en pulje penge til særlig EU-oplysning ved siden af de penge, man i øvrigt modtager fra det offentlige til sin almindelige partivirksomhed.

Jeg synes bare, at det spørgsmål, der kom, om man er villig til at bryde det tabu, der er omkring det her, fortjener et svar, så man tager en reel diskussion om, hvorvidt systemet med de særtilskud, der gives forlods til de politiske partier og bevægelser skal brydes ned. Det synes jeg. Det har jeg også meldt tidligere i forbindelse med den debat, for jeg synes, at EU-oplysning må være en del af det almindelige partipolitiske arbejde, vi påtager os, og dermed også finansierer via den almindelige støtte, vi får.

Det var bare lige et svar på det spørgsmål, der blev rejst.

Formanden:

Lige inden jeg siger de sidste slutord her, vil jeg godt lave et lille reklameindslag. Nu har vi ikke nævnt Folketingets EU-oplysning, som har et fint, flot banner uden for mødelokalet. Men vi kan faktisk se, at stadig flere mennesker anvender Folketingets EU-oplysning, fordi man kan gå ind og finde alt, hvad der er nødvendigt, og det er faktisk lykkedes, mener jeg, at have en form for neutral EU-information, som alle partier accepterer. Det er i virkeligheden flot i sig selv, at det overhovedet kan lade sig gøre, når man tænker på, hvor ømtålelig hele diskussionen er i EU-spørgsmål.

Jeg skal også komme med et andet reklameindslag. Det hører måske ikke til i den store, folkelige afdeling, men faktisk udkommer der i morgen et lille småtryk, der giver en beskrivelse af, hvordan de ca. 250 komiteer, der har tilknytning til Kommissionen, gennemfører lovgivning i EU-systemet. Det er temmelig uoverskueligt for folketingsmedlemmer og europaparlamentarikere, bevægelserne og alle andre. Og selv om det ikke er fru Jensen ude i Remisevænget, der skal sætte sig til at læse den, så er det i hvert fald et godt redskab for dem, der beskæftiger sig med det, til at danne sig det nødvendige overblik over, hvordan man skal håndtere de her ting. Også i diskussionen om der er et demokratisk problem, eller der ikke er et demokratisk problem. Det skal jeg ikke forholde mig til.

Jeg vil gerne komme med en enkelt bemærkning, for vi skal ikke ind og kommentere alle de her ting. Det indgår i overvejelserne hos partierne. Men man skulle måske gøre sig den overvejelse, at det slet ikke var sikkert, at hverken befolkningen eller politikerne i alle tilfælde bare var enten det ene eller det andet, altså sagde enten ja eller nej. Sandheden er vel, at vi alle sammen har en god portion af begge dele, og at 25 pct. af befolkningen formentlig i nogle tilfælde vil stemme nej. Nogle under alle omstændigheder, uanset hvad der sker, og nogle vil stemme ja, næsten uanset hvad der sker. Og så har vi en stor gruppe i midten på halvdelen af befolkningen, som i virkeligheden svinger fra den ene side til den anden.

Det gælder på de enkelte områder, og det gælder den generelle politik, og derfor burde der jo i virkeligheden være rimeligt rum for en diskussion, for der er jo en grund til tvivlen. Min oplevelse er, at fordi man sådan generelt er skitseret som værende jasiger, så er det ikke sådan, at man bare synes, at det hele er vældig fint, og det bare skal køre derudad. Og sådan er det jo heller ikke på den anden side.

Det kan godt være, at det er forkert, og jeg er også godt klar over, at nogen ikke vil flytte sig, men jeg har i virkeligheden iagttaget, at vi på en række af politikområderne på den indholdsmæssige side af sagen begynder at bevæge os i nogle diskussioner, hvor noget af det nærmer sig hinanden - trods alt. Det kan godt være, det ikke er så synligt i det åbne rum; det kan også godt være, mine kollegaer i nogle af partierne siger, at det ikke passer. Jeg synes nu, det passer. Vi kan selvfølgelig tage en diskussion om det.

Så en bemærkning mere, som går på det der med, hvem der er til stede her. Det lød jo nærmest som en bebrejdelse undervejs, at I, der deltager, repræsenterer en række forskellige organisationer, højskoler osv. Det var jo netop ideen, for jeg ved godt, at der i begrænset omfang er enkeltpersoner, der henvender sig, men dem, som primært henvender sig til Nævnet vedrørende EU-oplysning for at få penge, er jo det organi serede Danmark. Det er dem, der tager fat i de her ting.

Hvis man skal være sådan lidt grov, så er problemstillingen vel egentlig, når man ser på de oversigter, der er lavet over bevillinger, at der er en række lokalgrupper, der søger, men så er der altså en række store landsdækkende organisationer, som stort set er fraværende i et engagement undtagen ved folkeafstemninger - og måske ikke engang ved folkeafstemninger - i det her.

Det kunne være ønskværdigt, at en række organisationer var langt stærkere på banen, så man i virkeligheden kunne få skabt en mobilisering og et engagement, hvor man integrerer i forhold til det, man er sat i verden til, på de her områder for at få en diskussion og i højere grad bruger det bagland, der er.

Og for ikke at lande i den diskussion om, om vi nu skal lave pjecer eller balloner, hatte, papnæser eller CD-rom osv., så er der jo sådan set fuldstændig frit slag for, at samtlige partier,

samtlige bevægelser, samtlige organisationer, samtlige personer i det her land kan bidrage til at komme det indhold og de visioner i, man selv har, til hvordan man godt kunne tænke sig, konstruktionen rent faktisk skulle være.

Det synes jeg i virkeligheden er det centrale budskab. Nu handler det om at komme med nogle bud i stedet for at vente på, at andre kommer med nogle, som man så kan skyde ned. Komme med nogle bud, så vi kan finde ud af, hvad vi er enige om, hvad vi er uenige om i stedet for bare at befinde os, hvor vi stadig væk er på nuværende tidspunkt.

Som det har været nævnt et par gange, skal partierne jo prøve konkret at finde ud af, hvordan vi strikker det sammen omkring nævnets bevillinger. Jeg ved ikke, om diskussionen i dag har gjort det nemmere, men vi skal i hvert fald finde en løsning, og det skal nok lykkes for os.

Så jeg vil sige tak til alle indlederne, tak til alle deltagere, tak for inputtene. Jeg håber, at vi kan komme et tag videre på basis af de her ting. Tak skal I have.